

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra sociologie

Bakalářská práce

2022

Roman Vosecký

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

Katedra sociologie

Fanouškovské přijetí VAR a technologizace fotbalu

Bakalářská práce

Autor práce: Roman Vosecký

Studijní program: Sociologie se specializací Studia současných společností

Vedoucí práce: Numerato Dino, doc. PhDr., Ph.D.

Rok obhajoby: 2022

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3.5. 2022

Roman Vosecký

Bibliografický záznam

VOSECKÝ, Roman. *Fanouškovské přijetí VAR a technologizace fotbalu*. Praha, 2022. s. 69, Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií, Katedra sociologie. Vedoucí bakalářské práce: Dino Numerato doc., PhDr., Ph.D.

Rozsah práce: 92 999

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá fanouškovským přijetím VARu a technologizací fotbalu. Základním cílem této práce je prozkoumat vztah fanoušků k VARu a korupci v českém fotbale. Zaměřuji se na fanoušky působící na sociálních sítích. Cílem mé práce je zodpovědět dvě výzkumné otázky: *Jak fotbaloví fanoušci vnímají VAR? Čím je ovlivněno fanouškovské přijetí VARu?* Pro účely této práce využívám CAWI metodu sběru dat. Následně jsem vytvořil dotazník, který jsem distribuoval na sociálních sítích Facebook, Twitter a Instagram. Na základě tohoto dotazníku jsem určil šest hypotéz, které jsem se rozhodl analyzovat. Analýza hypotéz probíhala ve statistickém programu SPSS. Analýzou bylo zjištěno, že fanoušci v drtivé většině považují zavedení VARu za správný krok ve vývoji fotbalu i přesto, že jsou s jeho užíváním v české lize nespokojeni. Fanouškovská spokojenost s VAREm je ovlivněna několika faktory. Nejdůležitějšími faktory, na kterých závisí přijetí VARu, jsou funkčnost VARu a důvěra v technologie obecně. Souvislost byla zjištěna i mezi fanouškovským přijetím VARu a jejich názorem na to, zda VAR negativně ovlivňuje emoce fanouška během zápasu. Další důležitá souvislost byla nalezena mezi důvěrou ve VAR a důvěrou v české fotbalové instituce (FAČR, LFA).

Abstract

This bachelor thesis deals with the fan's acceptance of VAR and the technologization in football. The main goal of this text is to examine the relationship between fans, VAR, and corruption in Czech football. I focus on fans acting on social media. The aim of my work is to answer three research questions: *How do football fans perceive VAR? What influences fans' acceptance of VAR?* For the purposes of this work, I use the CAWI data collection method. Subsequently, I created a questionnaire, which I distributed on the social media Facebook, Twitter, and Instagram. Based on this questionnaire, I developed six hypotheses, which I decided to analyze in the statistical program SPSS. The analysis showed that the vast majority of fans consider the introduction of VAR to be the right step in the development of football, even though they are dissatisfied with its use in the Czech league. Fan acceptance of VAR is influenced by several factors. The most important factors on which VAR's fan acceptance depends are the functionality of VAR and confidence in technology in general. A connection was also found between the fan's acceptance of VAR and their opinion on whether VAR negatively affects the fan's emotions during the match. Another important

connection was found between trust in VAR and trust in Czech football institutions (FAČR and LFA).

Klíčová slova

Technologie, sport, rozhodčí, média, video, fanoušci. důvěra

Keywords

Technology, sport, referee, media, video, supporters, trust

Title/název práce

Fanouškovské přijetí VARu a technologizace fotbalu

Fan reception of VAR and technologization in football

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval svému vedoucím Dinu Numeratovi, doc. PhDr., Ph.D. za ochotu, pomoc a cenné rady, které mi poskytl při zpracování této bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD.....	3
Cíle výzkumu.....	3
Výzkumné otázky	3
1 TEORETICKÁ ČÁST.....	5
1.1 Technologizace.....	5
1.1.1 Důvody technologizace ve fotbale	5
1.1.2 Důvěra v technologie.....	6
1.2 VAR	8
1.2.1 Implementace VAR do fotbalu.....	8
1.2.2 Fungování VAR.....	9
1.3 Technologizace v jiných sportech.....	11
1.3.1 VAR vs TMO	11
1.4 Fanouškovská identifikace s fotbalem	12
1.5 Relevance literatury.....	15
2 PRAKTICKÁ ČÁST.....	16
2.1 Metodologie	16
2.1.1 Výzkumná metoda.....	16
2.1.2 Pilotáž.....	16
2.1.3 Sběr dat.....	17
2.1.4 Hypotézy.....	18
2.1.5 Metody analýzy dat	19
2.1.6 Etika výzkumu.....	20
2.1.7 Omezení výzkumu.....	20
2.2 Analýza dat.....	21
2.2.1 Sociodemografické údaje	21
2.2.2 Analýza hypotéz	23
2.2.2.1 Vztah mezi zavedením VARu a tím, jak často se fanoušci fotbalu věnují.....	23
2.2.2.2 Vztah mezi Spokojeností fanouška s užíváním VARu v české lize a funkčností VARu.....	26
2.2.2.3 Vztah mezi funkčností VARu a důvěrou v české fotbalové instituce a VAR	

	28
2.2.2.4 Ovlivňují emoce fanoušků ohledně VARu během zápasu to, zda ho fanoušci ve fotbale chtějí?	34
2.2.2.5 Existuje vztah mezi důvěrou fanouška v technologie a jeho spokojeností s užíváním VARu v české lize?	37
2.2.3 Samostatné výstupy z dotazníku.....	40
2.2.4 Výsledky dle sociodemografického rozdělení.....	42
2.2.5 Možná vylepšení VARu	44
3 ZÁVĚR.....	47
4 POUŽITÁ LITERATURA.....	54
5 SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ	59

Úvod

V mé bakalářské práci se budu zabývat zavedením video asistenta rozhodčího (VAR) ve fotbale, konkrétně přijetím fanoušků této technologie do fotbalu. Tato technologie má pomáhat rozhodčímu v rozhodovacím procesu tím, že si může na základě intervence videorozhodčího nechat znovu přehrát inkriminovanou situaci na monitoru, z několika úhlů pohledu a ve zpomalené rychlosti. V rámci této práce budu zkoumat především spokojenost fanoušků s užíváním VARu v české lize, jaké aspekty tuto spokojenost ovlivňují, nebo zda si fanoušci vůbec přejí, aby VAR byl součástí fotbalu.

Téma technologizace fotbalu je aktuální nejen v České republice, ale po celém světě. Rozhodnutí VAR se prakticky každý den stávají předmětem zájmu článků sportovních novin a webových portálů, jejichž čtenáři – fotbaloví fanoušci si následně, na základě těchto informací a vlastního pozorování, vytváří na fungování VAR názor. Tyto názory pak mohou mít vliv na celkovou popularitu fotbalu. Svou prací bych tedy chtěl přispět k zvýšení povědomí o názoru fotbalových fanoušků a jejich vnímání VARu.

Výzkum, na který budu mou bakalářskou prací navazovat, provedli Winand a Ferguson (2016). Autoři se v něm zabývají názory fanoušků na technologii Goal Line Technology (GLT), která časově předcházela vzniku VAR.

Cíle výzkumu

Cílem mého výzkumu bude analýza fanouškovského přijetí VARu. Ve své práci se budu chtít zaměřit na výzkum laické veřejnosti – tedy fanoušků diskutujících na sociální sítích a sportovních fórech. Toto publikum považuji za nejrelevantnější typ respondentů, jelikož fanoušci jsou “konzumenty“ fotbalu a v jejich nejlepším zájmu je objektivní zhodnocení současné situace a fungování videorozhodčího. Fotbal stojí a padá právě na podpoře fanoušků, zejména díky té finanční (vstupenky, fotbalové přenosy, suvenýry) fotbalové kluby a fotbal samotný fungují.

Výzkumné otázky

Základní výzkumnou otázkou bude, *jak fotbaloví fanoušci vnímají VAR*. Tuto otázku se pokusím rozvinout do více rovin, kde se pokusím zjistit jejich stanovisko vůči funkci videorozhodčího, jestli by měl mít ve fotbale místo, popřípadě jejich názor na další technologizaci ve fotbale. Druhou otázkou se pokusím zjistit, jaké faktory ovlivňují

fanouškovské přijetí VARu.

Moje výzkumné otázky jsou:

- Jak fotbaloví fanoušci vnímají VAR?
- Čím je ovlivněno fanouškovské přijetí VARu?

1 Teoretická část

1.1 Technologizace

Technologizace je jevem, který se zejména v posledních dvou dekadách nevyhnul ani sportu. Jelikož se jedná stále o relativně nové téma, odpovídá tomu i nízký počet dříve uskutečněných výzkumů. Jeden z nejdůležitějších výzkumů na toto téma provedl Kolbinger a Lames (2017), kteří se zaměřili na taxonomii nástrojů, které pomáhají rozhodčím a jejichž přístup dále rozvinuli Collins s Evansem (2012). Ti tvrdí, že existují tři druhy nástrojů, které rozhodčím pomáhají; k již identifikovaným dvěma typům – jednomu, který má podporovat rozhodovací proces rozhodčích, a druhému, který nahrazuje roli rozhodčích ve specifických případech (Kolbinger, Lames 2017) - přidávají třetí typ, který pomáhá rozhodčímu prosazovat pravidla.

Primárním důvodem pro neustále se vyvíjející technologie ve sportu je touha po bezchybnosti, dokonalosti a spravedlnosti. Problémem je, že ani jednu touhu nemusí digitální technologie nutně naplňovat., „Technologie není ani dobrá, ani špatná, ani neutrální“ (Kranzberg 1986, s. 545). Jak Boyd a Crawford (2012) ve spojitosti s „Big Data“ tvrdí práce s technologiemi je subjektivní a nemusí být nutně objektivním a pravdivým tvrzením. „Tvrzení o objektivitě jsou vytvářeny subjekty (lidmi pozn. aut.) a jsou založeny na subjektivních pozorováních a volbách“ (Boyd, Crawford 2012, s. 667). Na druhou stranu se nabízí otázka, zda fotbal (a sport obecně) neztrácí s postupnou technologizací svou lidskou tvář, jelikož chyby jak hráčů, tak rozhodčích, byly přirozenou součástí sportu.

1.1.1 Důvody technologizace ve fotbale

První vlnou technologizace ve fotbale byl příchod technologie brankových linií (Goal-line technology). Tato technologie se poprvé objevila na fotbalovém Mistrovství světa v Brazílii v roce 2014. V návaznosti na vzrůstající počet nesprávně neuznaných vstřelených gólů, sílily hlasy po zavedení takovéto technologie. Tyto hlasy byly spojeny se snahou o co nejobjektivnější a nejneutrálnější rozhodování ve fotbale. Vše pravděpodobně vyvrcholilo na Mistrovství světa 2010 v Jihoafrické republice v utkání fotbalových gigantů Německa a Anglie. Anglický záložník, Frank Lampard, tehdy vstřelil regulérní gól, který ovšem rozhodčími nebyl uznán, jelikož neviděli, že míč překročil brankovou čáru. „Mluvil jsem s oběma federacemi (podobným způsobem bylo na šampionátu poškozeno i Mexiko – pozn. aut.) (...) Vyjádřil jsem jim omluvu a chápu, že nejsou šťastní a že nás lidi kritizují,“

okomentoval situaci tehdejší prezident mezinárodní fotbalové asociace FIFA Sepp Blatter a zároveň dodal, že se na další schůzi bude o zavedení technologií diskutovat (belfasttelegraph.co.uk 2010). „Během několika sekund, díky videopřehrávce, stovky milionů lidí věděly, že Anglie vstřelila legitimní gól. Čtyři lidé to nevěděli, a to byli rozhodčí. Ti chlapi potřebují pomoc,“ přemítal o stejné situaci tehdy bývalý výkonný ředitel FIFA Brian Barwick (BBC.co.uk 2010). Podobný skandál se nevyhnul ani českému fotbalu. Během kvalifikačního zápasu o postup na Mistrovství Evropy 2012 ve Skotsku. Český útočník Jan Rezek tehdy v poslední minutě utkání za stavu 2:1 pro Skotsko teatrálně upadl v soupeřově pokutovém území, čímž zařídil penaltu, vyrovnávací gól a následně i postup na Mistrovství Evropy. „Doufám, že UEFA bude postupovat proti Rezkovi tvrdě. Byla to hanba,“ namítal bývalý skotský brankář Alan Rough (dailyrecord.co.uk 2011). Sám Rezek si byl této skutečnosti velmi dobře vědom: „Ještě že tehdy nebyl VAR,“ zmínil v pořadu „Co Čech ,to trenér!“ sám strůjce inkriminovaného okamžiku. (cnn.iprima.cz 2021)

1.1.2 Důvěra v technologie

Pojem důvěra má vícero definic. Pro účely mé práce budu využívat Anthonyho Giddense (1998). Ten vycházel z definice důvěry v Oxfordském slovníku anglického jazyka, ve kterém je důvěra popisována jako „důvěřivost v, nebo spoléhání se na určitou vlastnost nebo atribut osoby nebo věci, či pravdivost určitého tvrzení.“ (Giddens 1998, s. 34) Petrusek [1996] tvrdí, že důvěra je „typ postoje (...), který vyvolává pocit jistoty plynoucí z přesvědčení, že partner komunikace (osoba, instituce, (nebo technologie – pozn. aut.)) splní určitá očekávání.“ Ve spojitosti s důvěrou v technologie Hoffman, Lawson-Jenkins a Blum (2006, s. 95) dále dodávají, „důvěra je klíčovým aspektem při představování nového produktu, služby nebo užití nové počítačové technologie.“

Zatímco Luhmann (1979) předkládá, že důvěra vychází z konkrétní situace, Giddens argumentuje, že důvěra vychází spíše z přetrvávajícího kontinuálního stavu než jedné specifické události. (Giddens 1998, s. 36). Hoffman, Lawson-Jenkins a Blum (2006) naopak tvrdí, že základy důvěry tvoří lidské očekávání, které autoři považují za klíčový komponent pro vytvoření důvěry. Důvěra je podle nich „očekávání, že bude poskytnuta určitá služba, nebo splněn daný závazek.“ (Hoffman, Lawson- Jenkins, Blum 2006, s. 96)

Očekávání uživatele je podle autorů založena na mnoha faktorech. Pro moji práci relevantními zmíněnými faktory jsou zkušenosti s počítačovou technologií obecně

a důvěryhodnost nebo nedůvěryhodnost aktéra, který služby nebo produkt poskytuje. (Hoffman, Lawson- Jenkins, Blum 2006, s. 96)

Aplikují-li tuto teorii na fotbalové prostředí, očekávání a názor fanoušků ohledně VARu a technologizace fotbalu je formován jejich osobní zkušeností s počítačovými technologiemi, jejich schopnostmi technologie používat a porozumět jim v běžném životě. Dalším aspektem ovlivňující názor na VAR dle teorie Hoffmana a spol. (2006) je (ne)důvěra ve fotbalové instituce, například Fotbalovou asociaci České republiky (FAČR), Ligovou fotbalovou asociaci (LFA), nebo mezinárodní federaci fotbalových asociací (FIFA) a jejich nejvyšší fotbalové funkcionáře. Konkrétně v českém prostředí, může být důvěra ve fotbalové instituce značně poničena tíhou nedávných korupčních kauz, ve kterých figurovaly přední osobnosti českého fotbalu, jako bývalý místopředseda FAČR Roman Berbr nebo bývalý předseda FAČR a zároveň majitel klubu FK Jablonec nad Nisou Miroslav Pelta.

Hoffman, Lawson-Jenkins a Blum (2006, s. 95) varují, že zavedení špatně analyzovaných technologií může mít opačný efekt. Právě s těmito nedokonalostmi se VAR potýká, prakticky od začátku jeho implementace do fotbalu. Existuje mnoho případů, kdy VAR nebyl rozhodčími využit správně a podle pravidel, nebo kdy dokonce VAR jako technologie kompletně selhal a rozhodčímu neposkytl potřebné záběry. Za zmínku stojí například situace z června 2020 z utkání mezi Aston Villou a Sheffieldem United v anglické Premier League. Hostující tým v utkání vstřelil regulérní gól, kdy míč, sice těsně, ale celým objemem překročil brankovou čáru, technologie ovšem hlavnímu rozhodčímu gól nezahlásila. V tu chvíli dokonce selhaly dvě technologie zároveň. Výše zmíněná Goal-line technology (GLT), která má sloužit přesně takovýmto situacím a i VAR, který hlavního rozhodčího na situaci neupozornil. „Upřímně se omlouvám celé Premier League, Sheffieldu United i všem ostatním (...) Podobná chyba se nestala v žádném z devíti tisíc utkání, při nichž byl systém tzv. jestřábího oka nasazen,“ vzal na sebe zodpovědnost provozovatel technologie, společnost Hawkeye. (bbc.com 2020) Je ovšem jasné, že podobnými situacemi technologie a systém jejího používání ve fotbale přichází o svou důvěryhodnost a kredibilitu.

Cílem Hoffmana a spol. (2006) bylo vytvořit rozšířený model důvěry pro počítačové systémy a technologie. „Obecný model důvěry měl sloužit k měření úrovně důvěry uživatelů v nové nebo aktualizované aplikace počítačové technologie.“ (Hoffman, Lawson- Jenkins,

Blum 2006, s. 97) Model je založen na principech zabezpečení, soukromí, bezpečí, použitelnosti, spolehlivosti a dostupnosti. Ve své práci se pokusím vytvořit podobný model důvěry formou dotazníku, kde budu zkoumat nejen úroveň spokojenosti „uživatelů“ fotbalu – fotbalových fanoušků s technologií VAR, ale i jejich důvěru v tuto technologii a fotbalové instituce.

1.2 VAR

VAR „je jedním z „funkcionářů“ zápasu s nezávislým přístupem k záznamům zápasu, který může hlavnímu rozhodčímu asistovat pouze v případě „jasné a zjevné chyby“ nebo „vážného přehlédnutého incidentu““. (IFAB 2021)

Podle theifab.com (2021) technologii VAR obsluhuje minimálně tříčlenná obsluha – Videorozhodčí (VAR), asistent videorozhodčího (AVAR) a operátor přehrávání (RO). IFAB (2021) dále uvádí, že počet asistentů rozhodčího a operátorů přehrávání může být i vyšší, záleží, mimo jiné, na počtu úhlu kamer. Během zápasu mají do „video místnosti“ (VOR) přístup pouze oprávněné osoby (IFAB 2021), nikdo jiný. „Jestliže se rozhodčí (hlavní rozhodčí na hřišti pozn. aut.) rozhodne shlédnout přehrávku inkriminovaného momentu, VAR vybere nejlepší úhel pohledu a rychlost přehrávky. Hlavní rozhodčí může také požádat o jiný úhel pohledu kameru nebo o změnu rychlosti přehrávání.“ (IFAB 2021) Pokud hlavní rozhodčí přijme rozhodnutí na základě komunikace s videorozhodčím nebo shlédnutí situace na monitoru, prsty „nakreslí“ obrazec obdélníku (ve smyslu tvaru monitoru) a následně provede úkon, pro který se po poradě s VAR rozhodl.

Příchod VARu se přímo dotkl i pravomocí pomezních rozhodčí na hrací ploše. Pomezní rozhodčí mají s příchodem VARu nařízeno, nezvedat praporek značící ofsajdové postavení útočícího hráče, pokud se jedná o hraniční situaci a hráč by mohl vstřelit gól, nebo běžet sám k pokutovému území soupeře. (ifab.com 2021) V těchto situacích je lajnový rozhodčí povinen praporek zvednout až poté, co je akce ukončena vstřelením gólu, udělením penalty, přímého kopu rohového kopu, autovým vřazováním nebo zpětným ziskem míče útočícím týmem. Pokud je akce ukončena vstřelením gólu, situaci automaticky kontroluje VAR. (ifab.com 2021]

1.2.1 Implementace VAR do fotbalu

Já se ve své práci budu zabývat zejména vlnou druhou vlnou technologizace ve fotbale, tedy

tou, se kterou se do fotbalu dostal o poznání kontroverznější video asistent rozhodčího (Video assistant referee – dále jen VAR).“V září 2014 Královská nizozemská fotbalová asociace (KNVB) podala oficiální žádost směrem k IFAB o živý test video asistenta v Nizozemském fotbale“ (knvb.com 2014) Tato technologie se ve fotbale ovšem oficiálně prosadila až v rámci Mistrovství světa ve fotbale v roce 2018. Kdy byla zapsána do Pravidel hry Mezinárodní fotbalové asociace pravidel (IFAB). První národní soutěží, která se oficiálně rozhodla VAR trvale implementovat do rozhodcovského procesu byla australská A-League, již 7.4. 2017 při zápase Melbourne City a Adelaide United, v tomto zápase technologie byla přítomna, nemusela ale být použita (bbc.com 2017). Poprvé byla použita až v následujícím zápase mezi Sydney FC a Wellingtonem Phoenix, kdy byla díky VARu odhalena ruka jednoho z obránců Wellingtonu a rozhodčí následně udělil penaltu pro Sydney FC.

V české lize měl nástup VARu postupný vývoj. V sezóně 2016/17 byl VAR poprvé požit v offline režimu při vysílání O2 TV (lfafotbal.cz 2022) V online režimu byl poprvé VAR použit až během podzimní části sezóny 2017/18 v zápase mezi AC Sparta Praha a FK Mladá Boleslav. V jarní části této sezón byl VAR přítomen vždy na jednom utkání každého ligového kola. (lfafotbal.cz 2022) Množství zápasů kontrolované VARem se postupně navyšovalo až do jarní části sezóny 2020/21, kdy byl VAR poprvé přítomen na každém utkání FORTUNA:LIGY. (lfafotbal.cz 2022)

Tato technologie odpovídá Collinsovu (2012) typu technologie, která má pomáhat rozhodčímu v rozhodovacím procesu tím, že si může na základě intervence videorozhodčího nechat znovu přehrát inkriminovanou situaci na monitoru, z několika úhlů pohledu a ve zpomalené rychlosti. VAR se v široké veřejnosti stává terčem kritiky z několika důvodů. Zaprvé pro svou hyperkorektnost (milimetrové ofsajdové situace), za druhé pro nedostatečnou pomoc rozhodčím, kteří i s jeho pomocí přehlíží přestupky pravidel a neumí VAR správně používat, s čímž souvisí i třetí bod, tedy nejasný vztah VARu ke korupci ve fotbale.

1.2.2 Fungování VAR

Fungováním VARu se ve svém článku zabývá Jan Zglinski (2020). Ten považuje zavedení VARu jako za nejvýznamnější změnu ve fotbale od vzniku žlutých a červených karet. (Zglinski 2020, s. 1). Zglinski dále definuje pravidla, kterými se VAR řídí: „Jeho úkolem

(VARu pozn. aut.) je upozornit hlavního rozhodčího na „jasné a zjevné chyby“ a „závažné přehlédnuté incidenty“. Existují čtyři přezkoumatelné situace – rozhodnutí o vstřelení gólu, o (ne)udělení penalty, přímé červené kartě a případech nesprávné identifikace hráče (Zglinski 2020, s. 1). Jakmile VAR situaci zkontroluje, hlavní rozhodčí je informován skrze komunikační zařízení a následně se sám rozhodne o finálním verdiktu. (Errekorri et al 2020, s. 2). VAR tedy neslouží jako rozhodovací nástroj, ale pouze jako „druhý názor“ (Zglinski 2020, s. 13) nebo jiný úhel pohledu. Rada mezinárodní fotbalové asociace (IFAB) předkládá, že VAR by měl fungovat na principu „minimálního zásahu a maximálního benefitu“ s tím, že finální rozhodnutí vždy závisí na rozhodnutí hlavního rozhodčího (theifab.com 2016) Na to ale autor argumentuje tím, že rozhodnutí VAR vystaví rozhodčího pod takový tlak veřejnosti, hráčů i fanoušků na hrací ploše, že se jeho radou řídí téměř bezmyšlenkovitě a automaticky. Což podkládá i výzkumem provedeném v německé bundeslize, kde z 50 doporučení VARu, aby si šel hlavní rozhodčí přehrát inkriminovanou situaci, hned 48 případů vedlo ke změně rozhodnutí rozhodčího (Zglinski 2020, s. 18). Errekorri a spol (2020) navíc zjistili, že v zápasech, do kterých jakýmkoliv způsobem VAR vstoupí, padá více gólů.

Problematikou, kterou se Zglinski dále zabývá, jsou tzv. „rules and standards“ (Zglinski 2020, s. 2-5). Rozdíl mezi nimi je takový, že „Rules“ jsou jasně vymezena pravidla (např. gól nebo ofsajd) zatímco „standards“ jsou subjektivnější, závisí na rozhodnutí rozhodčího (faul nebo nesportovní chování). A Zglinski (2020, s. 13) tvrdí, že zatímco je systém VAR velmi úspěšný ve vymáhání pravidel („Rules“) ve vymáhání „standards“, neboli také fotbalové spravedlnosti, je úspěšný mnohem méně, za což se stává terčem kritiky z řad fanoušků, trenérů i hráčů. Výzkum Errekorriho a spol (2020) došel ke zjištění, že VAR vstupuje do dění zápasu v malém množství případů, během výzkumu bylo zjištěno, že pouze v 27 % zápasů byl VAR užit přímo na hřišti. Errekorri a spol (2020) předkládají, že drtivá většina ověření videorozhodčího probíhá pouze v zákulisí a má nicotný vliv na průběh hry. Výzkumníci zjistili také, že „implementace VARu měla jenom mírný vliv na délku zápasu a na technicko-taktický a fyzický výkon týmů“ (Errekorri a spol 2020, s. 5), vyloučili tím pochybnosti Bala a Durejy (2012), kteří se obávali přílišného vlivu technologie na hrací čas utkání. Na základě těchto tvrzení Errekorri a spol dokládají, že „VAR téměř neovlivňuje hru v elitním fotbale“ (Errekorri 2020, s. 8).

1.3 Technologizace v jiných sportech

Ve sportu obecně ovšem k technologizaci došlo už dříve v jiných sportovních odvětvích. K prvnímu užití technologie pomáhající v rozhodovacím procesu ve sportu došlo v kriketu v květnu roku 2001 během testovacího zápasu mezi Anglií a Pakistánem (Bal, Dureja 2012, s. 109). Do rozhodcovského systému byla ale tato technologie oficiálně implementována až v sezóně 2008/2009. K prvnímu oficiálnímu použití technologie pomáhající rozhodčím při rozhodování došlo v roce 2006 na tenisovém US Open v australském Perthu, kde každý hráč dostal možnost dvakrát během setu využít tzv. „challenge“, která mohla přezkoumat pomocí technologie „Hawk-eye“ rozhodnutí rozhodčího.

Dalšími příklady, do kterých byla technologie implementována dříve než do fotbalu, jsou snooker nebo badminton. Baljinder Singh Bal a Gaurav Dureja se ve své studii *Hawk eye: A Logical Innovative Technology Use in Sports for Effective Decision Making* (2012) zaměřili na analýzu technologie jestřábího oka, využívané ve výše uvedených sportech. Bal a Dureja (2012) technologii jestřábího oka definují jako přehrávací systém, který umožňuje technologiím dobře sloužit na poli sportu a zamezit tím lidským pochybením. „Posledních 20 nebo 30 let všichni spoléháme na lidský posudek (...) ale současnost má možnost lidský úsudek ověřit technologií jestřábího oka“ (Bal, Dureja 2012, s. 109). Autoři dále předkládají zajímavý argument podporující využití technologií ve sportu: „Hráči ve svém tréninku, přípravě nebo hře nemají prostor pro chyby. Proč by tomu mělo být u rozhodčích jinak?“ (Bal, Dureja 2012, s. 111). V současnosti může každý tenista využít dvakrát během zápasu tzv. „Challenge“, tedy využití jestřábího oka, kterým může ověřit rozhodnutí rozhodčího. Bal a Dureja (2012) už diskutují také technologizaci ve fotbale, kde ale jako základní problém vidí v pevném hracím čase zápasu, který by byl využíváním technologií zkrácen.

1.3.1 VAR vs TMO

Nejbližší varianta VARu se ovšem vyskytuje v ragby, a to už od roku 2001. (Mádl, Šídlo 2015). VAR je v ragby znám pod zkratkou TMO (Television match official). Brown (2011) ukazuje, že TMO, až na drobné výchyly, funguje naprosto identicky jako VAR. Videorozhodčí je, stejně jako ve fotbale, umístěn v tiché místnosti, kde sleduje a analyzuje všechny podezřelé situace. (Brown 2011: 72) Do jurisdikce TMO spadá kontrola, zda hráč doopravdy položil balón na/za čaru při pokusu vstřelit tzv. „try“. V takovémto případě „hlavní rozhodčí kontaktuje videorozhodčího, který mu poskytne potřebné záběry. (Brown 2011, s. 73) TMO může být využit také při identifikaci faulujícího hráče. Rozhodčí může

i v tomto případě požádat TMO o pomoc při identifikaci hráče. Finální rozhodnutí, ale stejně jako ve fotbale, závisí na hlavním rozhodčím na hrací ploše. (Brown 2011, s. 73) V posledních letech navíc i rugby došlo k úpravě pravidel, kdy už si nemusí hlavní rozhodčí aktivně vyžádat přezkoumání určité situace, nově přezkoumání může doporučit jakýkoliv rozhodčí, včetně TMO (Pravidla Ragby 2017, s. 51) Diváci u televize mají navíc tu výhodu, že mohou slyšet komunikaci mezi rozhodčím a videorozhodčím nebo hráčem, zkoumané situace jsou navíc promítány na stadionech skrze velkoplošné obrazovky (Mádl, Šídlo 2015) Zásadní rozdíl mezi VAR a TMO je to, že TMO je díky zprostředkování komunikace během hry a ukázáním inkriminovaného momentu na velkoplošných obrazovkách mnohem otevřenější ke svým fanouškům. Dalším rozdílem je práce s časomírou. Během zásahu TMO v zápase je časomíra pozastavena, zatímco ve fotbale dále běží a čas je poté nastaven nad řádnou hrací dobu. (Brown 2011, s. 28)

1.4 Fanouškovská identifikace s fotbalem

Haynes (1996) ve své práci tvrdí, že existuje rozdíl mezi fotbalovým fanouškem a fotbalovým divákem. Fotbalový fanoušek je, na rozdíl od diváka, emočně propojen s určitým klubem a trpí, pokud jeho oblíbený klub prohrává. (Haynes 1996, s. 348) Giulianotti (2002) pro tyto účely vytvořil taxonomii identit fotbalových diváků. Pro rozlišení dle stupně identifikace se svým klubem rozděluje diváky do čtyřech anglicky pojmenovaných skupin, pro lepší pochopení ponechávám anglické názvy (Giulianotti 2002, s. 8): Supporters, Followers, Fans, Flâneurs.

Obrázek č. 1 – Rozdělení fotbalových příznivců

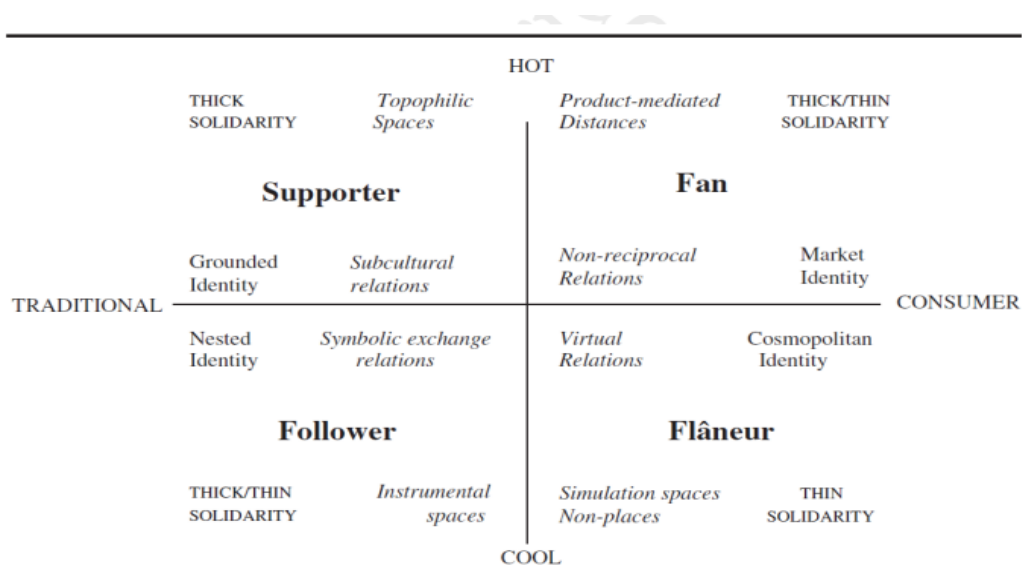

Figure 1

Zdroj: GIULLIANOTTI, Richard. *Supporters, Followers, Fans, and Flaneurs: A taxonomy of Spectator Identities in Football* [online]. Journal of Sport and Social Issues, 2002 [cit. 2022-05-02].

Giulianotti (2002) na obrázku č. 1 rozděluje fotbalové příznivce do čtyř kvadrantů, podle kterých „můžeme mapovat historické změny a kulturní rozdíly, které zažívají konkrétní divácké komunity v jejich vztazích s daným klubem.“ (Giulianotti 2002, s. 9) Z obrázku se dá vyčíst, že „Supporters“ a „Followers“ mají vyšší osobní identifikaci s klubem než zbylé dvě kategorie, vztah „Followerů“ ke klubu je ale odtažitější než v případě „Supporters“. (Winand, Ferguson 2016, s. 6). u „Fans“ a „Flaneurs“ jejich fanouškovství vychází spíše z aktuální marketingové popularity daného klubu. Jsou charakterističtí svým konzumním chováním, jímž svůj klub podporují a spíše virtuálními interakcemi s klubem skrze internet (Giulianotti 2002, s. 17) – koupí suvenýrů nebo dresů.

Já ve svém výzkumu budu zohledňovat fanouškovskou identifikaci nikoli s určitým klubem, ale fotbalem obecně, ve smyslu, jak často se věnují aktivitám spojeným s fotbalem (sledování masových médií, sledování sociálních sítí a chození na stadion). Budu analyzovat hypotézu, *Závislost mezi tím četností věnování se fanoušků fotbalu (formou sledování masových médií, sociálních sítí, nebo chozením na stadion) a jejich podporou zavedení VARu do fotbalu existuje*. Budu tedy aplikovat Giulianottiho (2002) kategorizaci fanoušků nikoli na identifikaci s fotbalovým klubem, ale na identifikaci s fotbalovými fanouškovskými aktivitami.

I Winand a Ferguson (2016) ve svém výzkumu zohledňují fanouškovskou identifikaci s jejich klubem, vycházející z Giulianottiho (2002) rozdělení. Výsledkem tohoto výzkumu bylo, že zhruba 2/3 dotázaných technologií GLT věří a myslí si, že pomocí ní rozhodčí rozhodují správně, bez ohledu na míru fanouškovské identifikace. (Winand, Ferguson 2016, s. 15) Zajímavým zjištěním ovšem bylo, že fanoušci bez ohledu na funkčnost technologie, nejsou s jejím užíváním spokojeni. „Užívají si debat rezultující z diskutabilního gólu a věří, že atmosféra (na stadionu, i soc. sítích pozn. aut.), je díky uznání sporného gólu vylepšena“ (Winand, Ferguson 2016, s. 15). A jelikož je GLT o tyto emoce obírá, tak tuto technologii, ani žádné další budoucí technologie (např. VAR, který do průběhu hry vstupuje o dost drastičtěji, než GLT – pozn. aut.) nechtějí (Winand, Ferguson 2016, s. 16). V tomto případě

platí úměra – čím více si fanoušci užívají debatování po fotbalovém zápase, tím méně jsou pro zavedení technologií do fotbalu.

Velmi důležitý výzkum provedli také Kolbinger a Knopp (2020), zabývající se názory fanoušků na přijetí VARu v Anglii na základě typizace příspěvků na sociální síti Twitter. Výsledky tohoto výzkumu ukázaly, že většina tweetů měla buď jasný pozitivní nebo negativní nádech, pouze v malém vzorku případů byly příspěvky neutrální (Kolbinger, Knopp 2020, s. 7). Další analýzy jasně ukázaly, že tweety vztahované k rozhodnutí VARu byly znatelně více negativní, než ostatní tweety (Kolbinger, Knopp 2020, s. 10). Z tohoto výzkumu autoři uvedli hypotézu, že „lidi daleko více zasáhne prohra než výhra. Zároveň fanoušci, kteří jsou na straně týmu, kterému byl nesprávně neuznán gól budou pravděpodobně vyjadřovat své negativní emoce ve větší míře než fanoušci, jejichž tým z rozhodnutí videorozhodčího benefituje, budou vyjadřovat pozitivní emoce“ (Kolbinger, Knopp 2020, s. 11).

1.5 Relevance literatury

Na základě výše zmíněné literatury jsem následně vytvořil dotazník skládající se z 20 otázek. Budu navazovat na výzkum Winanda a Ferguson (2016), kde se pokusím zjistit názor fotbalových fanoušků ohledně jejich vnímání VAR, funkčnosti VAR a jejich pohled na vztah mezi VARem a korupcí ve fotbale. Literatura, kterou ve své práci využívám se nevěnuje pouze technologizaci spojené s fotbalem a systémem VAR, ale i technologizací v jiných sportech, například tenise (Bal a Dureja 2012), nebo v rugby (Brown 2011). Ve své práci analyzuji také objektivitu technologií, kde se opírám zejména o tvrzení Boyda a Crawforda [2012], kteří tvrdí, že žádná technologie nemůže být zcela objektivní, jelikož je výtvorem subjektů – lidí. (Boyd, Crawford 2012: 667). V teoretické části také zmiňuji, proč k technologizaci obecně ve sportu vlastně dochází a zmiňuji, jaké momenty donutily největší světové fotbalové instituce technologie do fotbalu implementovat. Velmi důležitým konceptem mé práce je „Důvěra“, kde vycházím zejména z prací Giddense (1998), Hoffmana, Lawsona-Jenkinsové a Bluma (2006) a Petruska (1996).

Ohledně systému VAR využívám zejména informací z oficiálních webových stránek fotbalových institucí IFAB (2021) a LFA (2022). Při popisu fungování VARu vycházím z článku Jana Zglinskeho (2020), který se fungováním VARu velmi podrobně zabývá. Tyto informace doplňuji o poznatky získané výzkumem Errekagorriho a spol (2020). Co se týče fanouškovské identifikace s fotbalovými aktivitami, využívám fanouškovskou kategorizaci Giulianottiho (2002), kterou se následně v upravené podobě pokouším aplikovat ve vlastní práci.

2 Praktická část

2.1 Metodologie

V této části se budu věnovat použité metodologii. Nejdříve vysvětlím, jakou výzkumnou metodu jsem použil a proč jsem tak učinil. Následně popíšu průběh pilotáže a co jsem se díky ní dozvěděl a následně v dotazníku upravil. Poté se budu věnovat sběru dat a průběhu výzkumu a vysvětlím, jak jsem dotazník distribuoval na sociálních sítích. Dále představím hypotézy, které budu ve svém výzkumu analyzovat, a které se budu pomocí analýzy dat snažit analyzovat. V následující části se budu věnovat metodám analýzy dat, které použiji. Závěr této kapitoly věnuji etickým aspektům výzkumu a omezením výzkumu, kterých jsem si při tvorbě dotazníku byl vědom.

2.1.1 Výzkumná metoda

Pro svůj výzkum jsem se rozhodl využít kvantitativní metodu, konkrétně vlastní online dotazníkové šetření. Tuto metodu jsem vybral z důvodu, jelikož mi pomůže získat poměrně velký soubor fotbalových fanoušků v České republice aktivních na sociálních sítích. Využil jsem tedy metodu CAWI, což je metoda dotazování na webovém formuláři (mediaguru.cz 2022). Na webu survio.com jsem vytvořil dotazník o 20 otázkách, včetně 4 sociodemografických – pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání a velikost bydliště.

2.1.2 Pilotáž

Pilotáže pro dotazník mé bakalářské práce se zúčastnilo 6 respondentů. Jako respondenty jsem záměrně vybral své přátele, o kterých vím, že mají silný vztah k fotbalu. Všechny tyto přátele jsem požádal nejen o vyplnění dotazníku, ale hlavně o zpětnou vazbu – čemu nerozuměli, jak dlouho jim trvalo vyplnění dotazníku a jejich návrhy, jak dotazník pozměnit. Oslovit své blízké přátele jsem se rozhodl mimo jiné z důvodu, že si myslím, že náš vztah vytvořil prostor pro objektivní a konstruktivní kritiku mého dotazníku. Byl jsem si vědom rizika, že může nastat situace, že mi jako přátele nebudou chtít dotazník kritizovat a zpětnou vazbu mi neposkytnou. Pokud bych oslovil respondenty mě vzdálenější, nebo dokonce neznámé, nemohl bych od nich očekávat, že revizi kvality a srozumitelnosti dotazníku věnují dostatek času, a že mi poskytnou detailní zpětnou vazbu, tak jako to očekávám od svých přátel. Mé obavy se naštěstí nenaplnily a od respondentů jsem obdržel poměrně plodnou a konstruktivní kritiku, na jejímž základě jsem dotazník přepracoval.

Průměrný čas vyplnění dotazníku se u respondentů pohyboval v rozmezí 5–10 minut, což

považuji za relativně krátký čas, který by mohli být ochotni obětovat i neznámí respondenti. Jeden z respondentů dokonce uvedl, že mu vyplňování dotazníku zabralo pouhé 2 minuty. Pouze jeden z respondentů pilotáže mi napsal, že mu dotazník přišel příliš zdlouhavý a že by uvítal, kdyby byl o některé otázky zkrácen. Jedním z častějších problémů bylo nepochopení rozdílu otázek na manipulovatelnost VARu a manipulovatelnost technologií obecně. Dva z šesti respondentů uvedli, že jim otázky přišly identické, až po mém následném vysvětlení pochopili, v čem spočívá rozdíl. Nabízelo se proto dilema, zda jednu z otázek z dotazníku neodstranit, nebo spoléhat na respondentovu větší všímavost, rozhodl jsem ovšem obě otázky (číslo 6 a 13) v dotazníku ponechat, jelikož mě zajímá porovnání důvěry v technologie obecně a konkrétní technologie VAR. V dotazníku jsem měl původně 3 otázky zabývající se manipulovatelností – 2 manipulovatelností VARu a 1 manipulovatelností technologií obecně, rozhodl jsem se proto v otázce č.16 možnost na manipulovatelnost VARu odstranit.

Jeden z respondentů mi doporučil, abych u otázky 8. (*„VAR by měl být vylepšen v těchto oblastech...“*) nechal možnost *„Jiné“* jako otevřenou otázku a u otázky 13. (*„Technologiím obecně věřím protože:“*) nechal možnost *„Mám jiný/é důvod(y), proč technologiím věřím.“* také jako otevřenou otázku. S touto korekcí jsem souhlasil, pokud bych v dotazníku nechal původní možnosti a nedal bych prostor pro napsání odpovědi, nedávaly by tyto možnosti smysl.

Poslední korekcí, kterou jsem se rozhodl provést bylo v otázce 8 v možnosti *„Ukázka inkriminované situace na stadionu“*, kdy slovo *„inkriminované“* vyměním za *„prozkoumávané“*.

Osobně jsem ještě uvažoval, zda by nebylo vhodné u otázek 3, 8, 13 a 16 odstranit možnost odpovědi *„Ani souhlas ani nesouhlas“*, jelikož mi přišlo, že v kontextu otázek takováto odpověď nedává smysl a respondenti ji budou volit, jako únikovou odpověď, protože se nebudou chtít nad odpovědí zamýšlet. U otázek 13 a 16 jsem se nakonec tuto změnu rozhodl učinit a možnost *„Ani souhlas ani nesouhlas“* jsem z možností odpovědí odstranil.

2.1.3 Sběr dat

Upravený online dotazník, jsem následně distribuoval na vlastních sociálních sítích (Facebook, Instagram). Dále jsem požádal administrátory několika neoficiálních

facebookových skupin fanoušků tří v současnosti největších fotbalových klubů – SK Slavia Praha, AC Sparta Praha a FC Viktoria Plzeň. Všichni administrátoři mi vyšli vstříc a dotazník ve skupinách mi povolili sdílet. Díky této pomoci a pomoci mých kontaktů na Facebooku a Instagramu jsem získal cca 100 responsí. Zásadní zlom nastal, když jsem oslovil některé známé fotbalové osobnosti, s žádostí, jestli by na svých profilech sdíleli můj dotazník. Prakticky všichni oslovení mé žádosti vyhověli a sdíleli můj dotazník na Facebooku, Instagramu a Twitteru. Jednalo se o redaktora webu Seznam Zprávy a sportovního novináře Luděk Mádla, fotbalového videoanalytika a nadšence na Instagramu přispívajícího s přezdívkou „bielsistacz“ a novináře a aktivního fotbalistu Karla Tvaroha.

Luděk Mádla a Karel Tvaroh mají velmi silnou základnu fotbalových fanoušků jak na Facebooku, tak zejména na Twitteru. Tuto základnu si vybudovali díky své žurnalistické práci s fotbalovým zaměřením prezentované na webu Seznam Zprávy² (2022) Velkou část fanoušků oslovili také díky vydávání pravidelného podcastu „Nosiči vody“ s fotbalovou tematikou z českého i zahraničního fotbalového prostředí. (Seznam zprávy¹ 2022) Tento podcast tvoří společně s fotbalovým komentátorem Jaromírem Bosákem a distribuují ho na webu Seznam Zprávy. Luděk Mádla sdílel můj dotazník jak na svém Facebooku, tak na Twitteru, Karel Tvaroh tento twitterový příspěvek následně předsdílel pomocí funkce „Retweet“. Fotbalový nadšenec se základnou „followerů“ přesahující na instagramu 5000 členů, bielsistacz, sdílel můj dotazník prostřednictvím instagramové funkce „Story“.

Poté, co tyto osoby můj dotazník sdíleli jsem získal celkově 1021 respondentů. Sběr dat byl ukončen 14.3. ve 12:00, s celkovou dobou trvání 14 dní. Dotazník, měl za dobu, kdy byl distribuován, celkem 1735 návštěv, ze kterých se ho rozhodlo vyplnit 1021 lidí. Z 1021 respondentů jeden respondent dotazník nedokončil. Úspěšnost vyplnění byla tedy 58,8 %.

2.1.4 Hypotézy

Během distribuce mého dotazníku jsem si definoval hypotézy, které budu následně analyzovat. Jejich znění je následující:

- Závislost mezi četností věnování se fanoušků fotbalu (formou sledování masových médií, sociálních sítí, nebo chozením na stadion) a jejich podporou zavedení VARu do fotbalu existuje.
- Fanouškova spokojenost s užíváním VARu v české lize nesouvisí s názorem

o funkčnosti VARu.

- Souvislost mezi důvěrou fanouška ve VAR a jeho důvěrou v české fotbalové instituce existuje.
- Souvislost mezi názory, zda kontroly situací systémem VAR negativně ovlivňují emoce fanoušků během zápasu a tím, zda si fanoušek myslí, že by VAR měl být součástí fotbalu, existuje.
- Souvislost mezi důvěrou fanouška v technologie a jeho spokojeností s používáním VARu v české lize existuje.

2.1.5 Metody analýzy dat

Pro analýzu mého dotazníku jsem se rozhodl využít programu *Statistical Package for the Social Sciences* (SPSS). Získaná data jsem nejdříve z excelovské tabulky transformoval do datové matice SPSS. Postupně jsem data očistil o jeden nedokončený dotazník pomocí příkazu missing values. Pro větší přehlednost a posloupnost vytvořených proměnných jsem využíval základních příkazů recode a deskriptivních statistik, pro slovní pojmenování hodnot proměnných jsem využíval příkazu value label, pro slovní pojmenování proměnných samotných jsem používal příkaz variable label. Při testování hypotéz jsem využíval neparametrické varianty t testu a analýzy rozptylu. Jako neparametrickou variantu dvouvýběrového t testu jsem využíval Mann-Whitneyho U test, při analýze více závislých ordinálních proměnných jsem využíval neparametrickou variantu analýzy rozptylu, tedy Kruskal – Wallisův test. Parametrické varianty t testů a analýzy rozptylu jsem nevyužíval z důvodu, jelikož jsem nepracoval s proměnnými kardinálními, nýbrž s proměnnými ordinálními a nominálními, pro které jsou neparametrické varianty vhodnější. Při ověření reliability škály jsem používal hodnotu Cronbachovo alfa, jejíž nejnižší doporučená hodnota je 0,7. Při ověření škály jsem se spokojil i s hodnotou nepatrně vyšší než, 0,65. Hodnoty 0,7 bych nedosáhl ani vyjmutím některé z proměnných ze škály. Během celé analýzy jsem pracoval s hodnotou signifikance 0,05.

Konkrétní výsledky jsem si zobrazoval ve formě kontingenčních tabulek, které považuji za adekvátní variantu zobrazení výsledků, jelikož mi poskytly podrobná data o názorech a postojích respondentů. Souvislost proměnných v kontingenčních tabulkách jsem ověřoval pomocí Pearsonova chi-kvadrátového testu nezávislosti. Pomocí tohoto testu jsem se na základě testování hypotéz snažil zjistit, zda spolu proměnné v populaci souvisí, nebo

nikoli. Pokud se mi pomocí testu povedlo zamítnout nulovou hypotézu a přijmout hypotézu alternativní (tedy že spolu proměnné v populaci souvisí), určil jsem věcnou míru souvislosti mezi proměnnými pomocí koeficientu Cramerovo V. Hodnota Cramerova V v rozmezí 0 a 1 reflektuje závislost mezi proměnnými, kdy 0 značí nesouvislost a 1 dokonalou závislost. Během celé práce jsem pracoval na 5% hladině statistické významnosti

2.1.6 Etika výzkumu

Při provádění výzkumu jsem respektoval Etický kodex výzkumných pracovníků v Akademii věd České republiky (avcr.cz 2022) . Respondenty jsem neoslovoval konkrétně, dotazník jsem distribuoval do veřejných skupin na sociálních sítích a prostřednictvím uživatelů zabývajících se fotbalovou tematikou. Na úvodní straně dotazníku byli potenciální respondenti upozorněni, jak dlouhou dobu v průměru dotazník trvá, na základě informací získaných z pilotáže. Dále byli respondenti informováni, za jakými účely dotazník vznikl a pro jaké účely bude použit. Dotazovaným jsem dále upřesnil, na co se v dotazníkú soustředím a jaký typ respondentů oslovuji. Na závěr jsem přidal svoji kontaktní emailovou adresu, na kterou mne respondenti mohli kontaktovat s jakýmikoliv dotazy. Následně jsem dotazované ujistil, že veškeré jejich odpovědi budou anonymní. Konkrétní podobu úvodní zprávy příkládám níže:

„Vážení a milí fanoušci,

Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který se věnuje postojům fanoušků k VARu. Vyplnění dotazníku Vám zabere 5-10 minut. Statistické zpracování Vašich odpovědí mi poslouží ke studiu a k přípravě bakalářské práce na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Ve své práci se soustředím na postoje a názory fotbalových fanoušků na VAR, který byl do fotbalu zaveden v nedávné minulosti. Dotazník je anonymní.

Pokud byste měli jakékoli dotazy, neváhejte mě kontaktovat na emailové adrese
voseckyroman07@gmail.com

Děkuji za Váš čas a ochotu!“

2.1.7 Omezení výzkumu

Limitem dotazníku může být jeho délka. Vyplnění dotazníku podle pilotáže trvá v průměru

5-10 minut, což je poměrně dlouhá doba a počet otázek může být unavující. Dalším limitem může být rozdílnost přístupu respondentů z mého blízkého okolí a neznámých respondentů k vyplňování dotazníku, čímž může dojít ke zkreslení výzkumu. To je jedno z omezení výzkumu, se kterým nevím, jak se vypořádat. Poté, co novinář Luděk Mádl sdílel dotazník na Twitteru, se mezi komentujícími objevil názor, že dotazník je zpracován příliš vágně a neodborně. Obtížnější formulaci (ve smyslu složitějších slovních spojení, nebo zbytečně náročných otázek) jsem se po konzultaci s vedoucím práce rozhodl záměrně vyvarovat, aby byl dotazník srozumitelný co největšímu spektru respondentů. Této blíže nespecifikované kritice jsem se proto rozhodl nevěnovat pozornost.

Dalším z limitů, kterých si jsem vědom, je ten, že zjistím názor pouze určitého vzorku fanoušků působících na sociálních sítích, nikoli fotbalových fanoušků v ČR obecně. Nebyl jsem schopen dohledat žádnou sociodemografickou charakteristiku průměrného českého fotbalového fanouška, kterou bych mohl porovnat se sociodemografickými údaji, které jsem osobně získal. Výsledky určitě nejsou reprezentativní a zobecnitelné na celou populaci fotbalových fanoušků, ale i tak mohou nabídnout pochopení vztahu mezi různými proměnnými.

2.2 Analýza dat

2.2.1 Sociodemografické údaje

Tabulka č. 1 – Pohlaví

Pohlaví		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Muži	974	95,5
Ženy	46	4,5
Celkem	1020	100

Dotazování se požadovaném časovém rozmezí zúčastnilo 1021 respondentů. Jeden respondent tento dotazník nedokončil. Ve zbytku práce tedy budu pracovat s celkovým počtem 1020 respondentů. Genderové rozdělení dotazníku bylo následující – 95,5 % procent respondentů byli muži a 4,5 % byly ženy.

Tabulka č. 2 – Věkové kategorie

Věkové kategorie		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
18-30 let	505	49,5
31-40 let	299	29,3
41-50 let	157	15,4
51-60 let	39	3,9
61 a více let	20	2,0
Celkem	1020	100

Následně jsem provedl rozdělení respondentů podle věkových kategorií. Ukázalo se, že nejvíce respondentů spadalo do nejmladší věkové kategorie 18–30 let (zhruba polovina dotázaných). Nejméně naopak do nejstarší věkové kategorie 61 a více let – z této kategorie jsem získal pouze 2 % respondentů.

Tabulka č. 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání

Nejvyšší dosažené vzdělání		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Základní	47	4,6
Středoškolské bez maturity	76	7,5
Středoškolské s maturitou	477	46,8
Vysokoškolské	420	41,1
Celkem	1020	100

Následně dotazovaní odpovídali na jejich nejvyšší dosažené vzdělání. Nejvíce respondentů, konkrétně 46,8 % všech dotázaných, jako nejvyšší dosažené vzdělání uvedlo středoškolské s maturitou. Dalších 41,1 % má dokončené vysokoškolské vzdělání. Nejméně respondentů (4,6 %) má základní vzdělání. Středoškolské vzdělání bez maturity mělo 7,5 % dotázaných.

Tabulka č. 4 – Velikost bydliště

Velikost bydliště		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Méně než 5 000 obyvatel	237	23,2
5 000 – 19 999 obyvatel	180	17,7
20 000 – 99 999 obyvatel	149	14,6
100 000 a více obyvatel	454	44,5
Celkem	1020	100

Poslední sociodemografickou proměnnou, kterou jsem se rozhodl analyzovat, je velikost bydliště, ve kterém respondent žije. Nejvíce respondentů žije ve velkoměstech se 100 000 a více obyvateli (44,5 % všech dotázaných). Rozložení zbylých respondentů bylo poměrně rovnoměrné ve všech kategoriích – celkem 14,6 % dotázaných žije ve městě s 20 – 100 000

obyvateli, 17,6 % jich žije ve městech s populací 5 000 – 20 000 obyvatel. 23, 2 % respondentů uvedlo, že žije v maloměstech o celkovém počtu obyvatel menším než 5 000.

2.2.2 Analýza hypotéz

2.2.2.1 Vztah mezi zavedením VARu a tím, jak často se fanoušci fotbalu věnují.

Hypotéza 1: Závislost mezi četností věnování se fanoušků fotbalu (formou sledování masových médií, sociálních sítí, nebo chozením na stadion) a jejich podporou zavedení VARu do fotbalu existuje.

Nejdříve prezentuji četnostní rozdělení všech tří forem sledování masových médií pomocí frekvenčních tabulek:

Tabulka č. 5 – Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? – Sleduji masová média

Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? -Sleduji masová média		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
1x týdně	986	96,7
1x měsíčně	22	2,2
1x ročně	8	0,8
Vůbec	4	0,4
Celkem	1020	100

Z výsledků analýzy této proměnné je patrné, že drtivá většina respondentů (96, 6 všech odpovídajících) sleduje fotbal prostřednictvím masových médií alespoň 1x týdně. 2,2 % respondentů sleduje fotbal prostřednictvím masových médií, alespoň 1x měsíčně.

Tabulka č. 6 - Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? – Sleduji sociální síť

Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? -Sleduji sociální síť		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
1x týdně	997	97,7
1x měsíčně	15	1,5
1x ročně	3	0,3
Vůbec	5	0,5
Celkem	1020	100

I u této proměnné jsou výsledky velmi jednoznačné. Celkem 97, 7 % respondentů uvedlo, že fotbal sleduje prostřednictvím sociálních sítí alespoň 1x týdně. Zbýlých 2, 3 % dotázaných uvedlo méně častější sledování fotbalu prostřednictvím sociálních sítí.

Tabulka č. 7 - Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? Chodím na stadion

Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? -Chodím na stadion		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
1x týdně	197	19,3
1x měsíčně	345	33,9
1x ročně	372	36,5
Vůbec	106	10,4
Celkem	1020	100

Nejvíce respondentů (36, 5 %) chodí na stadion alespoň 1x ročně. Třetina respondentů uvedla, že chodí na stadion alespoň 1x měsíčně. Poměrně velká část respondentů (10, 4 %) uvedla, že na stadion nechodí vůbec.

Tabulka č. 8 – Četnostní tabulka: VAR by měl být součástí fotbalu

VAR by měl být součástí fotbalu		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	624	61,2
Spíše souhlasím	285	27,9
Spíše nesouhlasím	49	4,8
Rozhodně nesouhlasím	24	2,4
Ani souhlas ani nesouhlas	38	3,7
Celkem	1020	100

89, 1 % respondentů si myslí, že by VAR měl být součástí fotbalu. Naopak pouze 7,2 % osob tento názor nezastává. 3, 7 % dotázaných s tvrzením ani nesouhlasilo, ani souhlasilo.

Součástí testování této hypotézy byla analýza tří otázek:

- *Liší se názor fanouška na to, že by měl být VAR součástí fotbalu podle toho, jak často fotbal sleduje prostřednictvím masových médií?*
- *Liší se názor fanouška na to, že by měl být VAR součástí fotbalu podle toho, jak často fotbal sleduje prostřednictvím sociálních sítí?*
- *Liší se názor fanouška na to, že by měl být VAR součástí fotbalu podle toho, jak často fotbal sleduje na stadionu?*

U těchto podotázek jsem si definoval tuto nulovou a alternativní hypotézu:

- H_0 : Ne, napříč četností sledování jsou názory stejné.
- H_1 : Ano, napříč četností sledování se názory liší.

Pro analýzu výše uvedených třech podotázek jsem použil neparametrickou variantu analýzy rozptylu – konkrétně Kruskal – Wallisův test pro testování více nezávislých proměnných.

Tabulka č. 9 – Neparametrická analýza rozptylu 1.1

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of <i>VAR součást fotbalu</i> is the same across categories of <i>Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem?</i> – <i>Sleduji masová média</i>	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	0,760	Retain the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

Tabulka č. 10 – Neparametrická analýza rozptylu 1.2

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of <i>VAR součást fotbalu</i> is the same across categories of <i>Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem?</i> – <i>Sleduji sociální sítě</i>	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	0,593	Retain the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

Tabulka č. 11 Neparametrická analýza rozptylu 1.3

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of <i>VAR součást fotbalu</i> is the same across categories of <i>Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem?</i> – <i>Chodím na stadion</i>	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	0,690	Retain the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

U analýzy všech tří podotázek Kruskal-Wallisovým testem vyšlo najevo, že nemám zamítnout nulové hypotézy.

2.2.2.1.1 Výsledek analýzy

Výsledky ukazují, že názor fanoušků na VAR jako součást fotbalu není ovlivněn ani jedním typem aktivity věnování se fotbalu. Jinými slovy, podpora zavedení VARu nezávisí na tom,

jak často se fanoušci věnují fotbalu. Mou původní hypotézu: *Závislost mezi četností věnování se fanoušků fotbalu (formou sledování masových médií, sociálních sítí, nebo chozením na stadion) a jejich podporou zavedení VARu do fotbalu existuje, tedy zamítám.*

2.2.2.2 Vztah mezi Spokojeností fanouška s užíváním VARu v české lize a funkčností VARu

Hypotéza 2: Fanouškova spokojenost s užíváním VARu v české lize nesouvisí s názorem o funkčnosti VARu.

Nejdříve prezentuji četnostní rozdělení odpovědí na otázky v dotazníku, se kterými budu v analýze pracovat.

Tabulka č. 12 – Četnostní tabulka: *Jak jste spokojen s užíváním VARu v české lize?*

Jak jste spokojen s užíváním VARu v české lize?		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Velmi spokojen	9	0,9
Spokojen	359	35,2
Nespokojen	505	49,5
Velmi nespokojen	147	14,4
Celkem	1020	100

Celkem dvě třetiny respondentů nejsou spokojeny s užíváním VARu v české lize. Zbylí respondenti jsou s užíváním VAR v české lize spokojeni, ovšem pouze necelé procento respondentů vyjádřilo velkou spokojenost. Mezi respondenty obecně převládá názor, že s užíváním VARu spokojeni nejsou.

Tabulka č. 13 - Četnostní tabulka: *VAR podle mého názoru funguje správně*

VAR podle mého názoru funguje správně		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	73	7,1
Spíše souhlasím	529	51,8
Spíše nesouhlasím	195	19,1
Rozhodně nesouhlasím	51	5,0
Ani souhlas ani nesouhlas	172	16,9
Celkem	1020	100

Že VAR funguje správně, si myslí 58,9 % respondentů – z toho ovšem pouze 7,1 % dotázaných vyjádřilo silný souhlas, zbytek (51,8 %) uvedlo, že z daným tvrzením pouze „spíše souhlasí“. Necelá čtvrtina dotázaných (24,1 %) si nemyslí, že VAR funguje správně,

přičemž 5 % respondentů osob vyjádřilo silný nesouhlas. Zbýlých 19, 1 % respondentů s tvrzením pouze „spíše nesouhlasí“. Celkem 16, 9 % dotázaných s tvrzením ani nesouhlasí, ani souhlasí.

Podrobnější výsledky jsem si následně zobrazil pomocí kontingenční tabulky:

Tabulka č. 14 – kontingenční tabulka 1

Kontingenční tabulka						
Jak jste spokojen s užíváním VARu v české lize						
VAR dle mého názoru funguje správně		Velmi spokojen	Spokojen	Nespokojen	Velmi nespokojen	Celkem
	Souhlasím	9 (1, 5 %)	323 (53, 7 %)	241 (40, 0 %)	29 (4,8 %)	602 (100 %)
	Nesouhlasím	0 (0,0 %)	4 (1, 6 %)	146 (59, 4 %)	96 (39, 0 %)	246 (100 %)
	Celkem	9	324	387	125	848
Pearsonův chi- kvadrát	Statistická významnost < 0,001					
Cramerovo V	0,574					

Z kontingenční tabulky je patrné, že celkem 44, 8 % těch, kteří si myslí, že VAR funguje správně, je nespokojeno s jeho užíváním v české lize . Zbýlých 55, 2 % respondentů spokojených s funkčností VARu je rovněž spokojeno i s jeho užíváním v české lize. Celkem 98, 4 % těch, kteří si myslí, že VAR nefunguje správně, je zároveň nespokojeno s jeho užíváním v české lize. Pouze 1, 6 % těch, kteří si nemyslí, že VAR funguje správně, jsou spokojeni s jeho užíváním v české lize.

Obecné testované hypotézy:

- H_0 : proměnné spolu nesouvisí (v populaci).
- H_1 : proměnné spolu souvisí (v populaci).

Tyto výsledky jsem ověřil podle Pearsonova Chi-kvadrátového testu nezávislosti. Statistická významnost tohoto testu je menší než 0, 001, což ukazuje, že na 5 % hladině statistické významnosti zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní, tedy, že spolu proměnné v populaci souvisí. O tomto jevu nás přesvědčuje i věcná míra souvislosti mezi proměnnými vyjádřena skrze koeficient Cramerovo V, která je 0, 574, což ukazuje velmi

silnou souvislost mezi danými proměnnými.

Tyto výsledky jsem se rozhodl ověřit ještě pomocí neparametrického Mann-Whitneyho t testu, kde tyto hypotézy:

- H_0 : *Spokojenost s užíváním VARu v české lize se neliší podle názoru o funkčnosti VARu.*
- H_1 : *Spokojenost s užíváním VARu v české lize se liší podle názoru o funkčnosti VARu.*

Tabulka č. 15 – Neparametrický t test 1 – Mann-Whitneyho test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of <i>Jak jste spokojeni s užíváním VARu v české lize</i> is the same across categories of <i>funkl.</i>	Independent Samples Mann-Whitney U Test	0,000	Reject the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

2.2.2.2.1 Výsledek analýzy

Pearsonův Chi-kvadrát test nezávislosti, tvrdí, že mám zamítnout nulovou hypotézu a přijmout hypotézu alternativní, tedy, že mezi proměnnými existuje poměrně silná souvislost (Cramerovo $V = 0,574$) Mann-Whitneyho test navíc dokládá, *Spokojenost s užíváním VARu v české lize se liší podle názoru o funkčnosti VARu.*

Tento výsledek je v rozporu s mojí původní hypotézou, že *Fanouškova spokojenost s užíváním VARu nesouvisí s názorem o funkčnosti VARu. **Mou původní hypotézu tedy zamítám.*** Funkčnost VARu je důležitým aspektem, který ovlivňuje spokojenost fanouška s užíváním VAR v českém fotbale, o čemž svědčí i velikost Cramerova $V (0,574)$

2.2.2.3 Vztah mezi funkčností VARu a důvěrou v české fotbalové instituce a VAR

Hypotéza 3: Souvislost mezi názorem fanouška na funkčnost VARu a jeho důvěrou v české fotbalové instituce a důvěrou ve VAR existuje.

Nejdříve zobrazím četnostní tabulky důvěry českých fotbalových institucí:

Tabulka č. 16 – Četnostní tabulka: Má důvěra ve FAČR je vysoká

Má důvěra ve Fotbalovou asociaci ČR (FAČR) je vysoká		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	11	1,1
Spíše souhlasím	256	25,1
Spíše nesouhlasím	498	48,8
Rozhodně nesouhlasím	255	25,1
Celkem	1020	100

Celkem 73,8 % z celkového počtu dotázaných uvedlo, že Fotbalové asociaci ČR nedůvěřuje. Z osob, které vyjádřili nesouhlas, jich dohromady třetina nedůvěřuje silně. Pouze čtvrtina odpovídajících vyjádřila s výše uvedeným tvrzením souhlas, z nich 95,9 % lidí uvedlo pouze nižší míru souhlasu.

Tabulka č. 17 – Četnostní tabulka: Má důvěra v LFA je vysoká

Má důvěra v Ligovou fotbalovou asociaci (LFA) je vysoká		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	10	1,0
Spíše souhlasím	225	22,0
Spíše nesouhlasím	463	45,3
Rozhodně nesouhlasím	322	31,6
Celkem	1020	100

Důvěra v LFA je na tom ještě o něco hůře než důvěra ve FAČR. S tvrzením „Má důvěra v Ligovou fotbalovou asociaci (LFA) je vysoká“ nesouhlasilo hned 76,8 % všech dotázaných. Celkem třetina respondentů instituci LFA nedůvěřuje dokonce silně. Pouze čtvrtina respondentů uvedla, že LFA důvěřuje, z toho pouze 1 % ovšem důvěřuje silně.

Tabulka č. 18 – Četnostní tabulka: Technologii VAR důvěřuji

Technologii VAR důvěřuji		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	209	20,5
Spíše souhlasím	653	64,1
Spíše nesouhlasím	122	11,9
Rozhodně nesouhlasím	36	3,5
Celkem	1020	100

VAR se na rozdíl od nejvyšších českých fotbalových institucí těší větší důvěře. Celkem 84,5 % VARu důvěřuje, z toho zhruba čtvrtina jich důvěřuje silně. Pouze 15,4 % dotázaných se nechalo slyšet, že VARu nedůvěřují, z toho 3,5 % osob nedůvěřuje silně.

Nejdříve otestuji souvislost názoru na funkčnost VARu s mírou souhlasu s tvrzením „Má důvěra ve fotbalovou asociaci České republiky (FAČR) je vysoká“. Pro detailnější výsledky jsem zobrazil proměnné v kontingenčních tabulkách:

Tabulka č. 19 – Kontingenční tabulka 2.1

Kontingenční tabulka						
Má důvěra ve fotbalovou asociaci České republiky (FAČR) je vysoká						
VAR funguje správně		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
	Souhlasím	8 (1,3 %)	175 (29,1 %)	302 (50,2 %)	117 (19,4 %)	602 (100 %)
	Nesouhlasím	2 (0,8 %)	34 (13,8 %)	109 (44,3 %)	101 (41,1 %)	246 (100 %)
	Celkem	10	209	411	218	848
Pearsonův chi-kvadrát	Statistická významnost < 0,001					
Cramerovo V	0,242					

Z výsledku vyšlo najevo, že pouze necelá třetina osob, které si myslí, že VAR funguje správně, zároveň důvěřuje FAČRu. Více jak dvě třetiny těch, kteří si myslí, že VAR funguje správně FAČRu nedůvěřuje. Necelá čtvrtina všech dotázaných nedůvěřuje FAČRu a zároveň si nemyslí, že VAR funguje správně. Pouze 4 % procenta všech dotázaných důvěřuje FAČRu a nemyslí si, že VAR funguje správně.

Obecné testované hypotézy:

- H_0 : *proměnné spolu nesouvisí (v populaci)*.
- H_1 : *proměnné spolu souvisí (v populaci)*.

P – hodnota Pearsonova chi-kvadrátového testu ukazuje, že na 5% hladině statistické významnosti zamítáme nulovou hypotézu a přijímáme hypotézu alternativní. Důvěra v technologii VAR s důvěrou ve FAČR spolu v populaci souvisí.

O tomto jevu svědčí i koeficient Cramerovo V, tedy věcná míra souvislosti mezi proměnnými, která je 0,242 což předkládá poměrně silnou souvislost mezi proměnnými.

Tedy otestuji souvislost názoru na funkčnost VARu s tvrzením „Má důvěra v Ligovou fotbalovou asociaci (LFA) je vysoká“. Znovu využiji kontingenčních tabulek:

Tabulka č. 20 – Kontingenční tabulka 2.2

Kontingenční tabulka						
Má důvěra v Ligovou fotbalovou asociaci (LFA) je vysoká.						
VAR funguje správně		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
	Souhlasím	6 (1 %)	163 (27,1%)	279 (46,3 %)	154 (25,6 %)	602 (100 %)
	Nesouhlasím	2 (0,8 %)	29 (11,7 %)	99 (40,3 %)	116 (47,2 %)	246 (100 %)
	Celkem	8	192	378	270	848
Pearsonův chi kvadrát	Statistická významnost <0,001					
Cramerovo V	0,231					

Z kontingenční tabulky je zřejmé, že více jak dvě třetiny respondentů si myslí, VAR funguje správně, nedůvěřují ovšem instituci LFA. Pětina z celkového počtu respondentů uvedla, že VAR funguje správně a zároveň důvěřuje LFA. Celkem 87,5 % všech, kteří si myslí, že VAR nefunguje správně zároveň ani nedůvěřují LFA. Pouze 3,7 % všech respondentů důvěřuje LFA a zároveň si nemyslí, že VAR funguje správně.

Obecné testované hypotézy:

- H_0 : *proměnné spolu nesouvisí (v populaci)*.

- H_1 : *proměnné spolu souvisí (v populaci)*.

P – hodnota Pearsonova chi-kvadrátového testu $< 0,001$ ukazuje, že mám zamítnout nulovou hypotézu a přijímám alternativní hypotézu: Důvěra v technologii VAR s důvěrou v LFA spolu v populaci souvisí. O tomto výsledku nás přesvědčuje i hodnota Cramerovo V 0,231, což značí středně silnou souvislost mezi oběma proměnnými.

Tabulka č. 21 - Kontingenční tabulka 2.3

Kontingenční tabulka						
Technologii VAR důvěřuji						
VAR funguje správně		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
	Souhlasím	176 (29, 2 %)	410 (68, 1 %)	16 (2, 7 %)	0 (0 %)	602 (100 %)
	Nesouhlasím	21 (8, 5 %)	113 (45, 9 %)	78 (31, 8 %)	34 (13, 8 %)	246 (100 %)
	Celkem	197	523	94	34	848
Pearsonův chi kvadrát	Statistická významnost $< 0,001$					
Cramerovo V	0,556					

Z výsledků vyplývá, že dohromady třetina všech respondentů VARu důvěřuje a současně si myslí, že funguje správně. Pouze 2, 7 % z těch, kteří si myslí, že VAR funguje správně, mu i přesto nedůvěřují. Pozoruhodným výsledkem rovněž je, že více jak polovina těch, kteří si nemyslí, že VAR funguje správně (cca 16 % všech odpovídajících), mu i přesto důvěřují. Následně se pokusím pomocí Mann-Whitneyho testu zjistit odlišnost důvěry ve FAČR, LFA a VAR podle toho, zda zastávají názor, že VAR funguje nebo nefunguje správně.

Testované hypotézy:

- H_0 : *Názor, zda důvěřuje ve FAČR, LFA nebo VAR se neliší podle jeho názoru na funkčnost VARu.*
- H_1 : *Názor, zda důvěřuje ve FAČR, LFA nebo VAR se liší podle jeho názoru na funkčnost VARu.*

Tabulka č. 22 – Neparametrický t test 2.1 – Mann-Whitneyho test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of VAR podle mého názoru funguje správně is the same across categories of FAČR.	Independent Samples Mann-Whitney U Test	<0,001	Reject the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

Tabulka č. 23 – Neparametrický t test 2.2 – Mann-Whitneyho test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of VAR podle mého názoru funguje správně is the same across categories of LFA.	Independent Samples Mann-Whitney U Test	<0,001	Reject the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

Tabulka č. 24 – Neparametrický t test 2.3 – Mann-Whitneyho test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of VAR podle mého názoru funguje správně is the same across categories of varduvera.	Independent Samples Mann-Whitney U Test	<0,000	Reject the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

2.2.2.3.1 Výsledek analýzy

Pearsonovy chi-kvadrátové testy všech tří proměnných („Má důvěra ve FAČR je vysoká“ a „Má důvěra v LFA je vysoká“ a „Technologii VAR důvěřuji“) porovnané s respondentovým názorem na funkčnost VARu značí, že u všech vztahů existuje souvislost mezi důvěrou ve fotbalovou instituci a názorem na funkčnost VARu. Tato souvislost je nejvyšší u vztahu mezi důvěrou ve VAR a funkčností VARu (Cramerovo V = 0, 556) Obdobná souvislost je mezi názorem na funkčnost VARu a důvěrou v české fotbalové instituce FAČR a LFA (Cramerovo V = 0, 242 a 0, 231. Pomocí Mann-Whitneyho testu se mi podařilo dokázat, že názor, zda VAR funguje správně se liší podle důvěry ve fotbalové

instituce i důvěry ve VAR. **Mou původní hypotézu Souvislost mezi názorem fanouška na funkčnost VARu a jeho důvěrou v české fotbalové instituce a VAR existuje nezamítám.** Mezi důležitá zjištění dále patří, že více jak dvě třetiny respondentů, kteří si myslí, že VAR funguje správně nedůvěřují FAČRu a ani LFA. Více jak polovina těch, kteří si myslí, že VAR nefunguje správně, mu i přesto důvěřuje.

2.2.2.4 Ovlivňují emoce fanoušků ohledně VARu během zápasu to, zda ho fanoušci ve fotbale chtějí?

Hypotéza 4: Souvislost mezi názory, že kontroly situací systémem VAR negativně ovlivňují emoce fanoušků během zápasu, a tím, zda si fanoušek myslí, že by VAR měl být součástí fotbalu, existuje.

Nejdříve zobrazím četnostní tabulky obou proměnných:

Tabulka č. 25 – Četnostní tabulka: Kontroly situací VARem mají negativní vliv na emoce fanouška během zápasu

Kontroly situací VARem mají negativní vliv na emoce fanouška během zápasu		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	203	19,9
Spíše souhlasím	450	44,1
Spíše nesouhlasím	321	31,5
Rozhodně nesouhlasím	46	4,5
Celkem	1020	100

S tvrzením, že „kontroly situací VARem mají negativní vliv na emoce fanoušků během zápasu souhlasilo 64 % všech dotázaných. Z těchto respondentů jich třetina vyjádřila silný souhlas s daným tvrzením. To, že VAR nemá negativní vliv na emoce si myslí zhruba třetina respondentů (36 % všech dotázaných).

Tabulka č. 26 – Četnostní tabulka: VAR má být součástí fotbalu

VAR má být součástí fotbalu		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	624	61,1
Spíše souhlasím	285	28,0
Spíše nesouhlasím	49	4,8
Rozhodně nesouhlasím	24	2,4
Ani souhlas ani nesouhlas	38	3,7
Celkem	1020	100

S tím, že by měl VAR být součástí fotbalu spíše nebo rozhodně souhlasilo dohromady

89 % všech dotázaných, z toho více jak dvě třetiny respondentů uvedly odpověď „rozhodně souhlasím“. Pouze 6, 1 % odpovídajících si nemyslí, že by VAR měl být součástí fotbalu. 3, 7 % dotázaných nevyjádřilo ani souhlas, ani nesouhlas.

Konkrétní výsledky si znovu zobrazují ve formě kontingenční tabulky:

Tabulka č. 27 – Kontingenční tabulka 3

Kontingenční tabulka						
VAR má být součástí fotbalu						
Kontroly situací VAR mají negativní vliv na emoce fanouška během zápasu		Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím	Celkem
	Souhlasím	349 (56, 3 %)	206 (33, 2 %)	47 (7, 6 %)	18 (2, 9 %)	620
	Nesouhlasím	275	79	2	6	362
	Celkem	624	285	49	24	982
Pearsonův chi-kvadrát	Statistická významnost < 0,001					
Cramerovo V	0,222					

I přesto, že VAR negativně ovlivňuje emoce fanoušků během zápasu, si více jak polovina respondentů (54,4 % všech dotázaných) myslí, že by měl být součástí fotbalu. Třetina lidí si nemyslí, že VAR negativně ovlivňuje emoce fanouška během zápasu a zastává názor, že by VAR měl být součástí fotbalu. 10, 5 % těch, podle kterých kontroly VAR negativně ovlivňují emoce fanouška si zároveň myslí, že by VAR neměl být součástí fotbalu.

Obecné testované hypotézy:

- H_0 : proměnné spolu nesouvisí (v populaci).
- H_1 : proměnné spolu souvisí (v populaci).

P hodnota Pearsonova chi-kvadrátového testu nezávislosti, která je menší jak 0,05 značí, že přijímáme alternativní hypotézu, tedy že proměnné spolu v populaci souvisí. V našem případě to tedy znamená, že profil respondentů, kteří souhlasili a nesouhlasili s tvrzením, kontroly VAR negativně ovlivňují emoce fanoušků během zápasu a zároveň vyjádřili míru souhlasu nebo nesouhlasu s tvrzením, že VAR by měl být součástí fotbalu, byl odlišný.

Jak značí koeficient Cramerovo V, hodnota této souvislosti je pouze 0,222. Určitá středně silná souvislost mezi proměnnými ovšem existuje.

Abych zjistil, zda závisí názor to, zda má být VAR součástí fotbalu, na názoru o tom, zda VAR negativně ovlivňuje emoce fanouška během zápasu, provádím neparametrický Mann-Whitneyho test. Během tohoto testu testuji následující hypotézy:

- H_0 : názory těch, kteří zastávají a nezastávají názor, že VAR má negativní vliv na emoce fanouška během zápasu jsou stejné bez ohledu na jejich názor, zda by VAR měl být součástí fotbalu.
- H_1 : názory těch, kteří zastávají a nezastávají názor, že VAR má negativní vliv na emoce fanouška během zápasu jsou stejné bez ohledu na jejich názor, zda by VAR měl být součástí fotbalu.

Tabulka č. 28 – Neparametrický t test 3 – Mann-Whitneyho test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of VAR má být součástí fotbalu is the same across categories of emoce2.	Independent Samples Mann-Whitney U Test	<0,001	Reject the null hypothesis.
c. The significance level is 0,50. d. Asymptotic significance is displayed.			

2.2.2.4.1 Výsledek analýzy

Podařilo se mi prokázat středně silnou, ale přesto zajímavou souvislost mezi oběma proměnnými (Cramerovo V = 0,222). Zároveň se mi pomocí Mann-Whitneyho testu podařil prokázat vztah mezi oběma proměnnými – názory na tvrzení o negativním vlivu VARu na emoce se liší s ohledem na názor, zda by VAR měl být součástí fotbalu. **Mou původní hypotézu**, tedy Souvislost mezi názory, že kontroly situací systémem VAR negativně ovlivňují emoce fanoušků během zápasu, a tím, zda si fanoušek myslí, že by VAR měl být součástí fotbalu, existuje **nezamítám**. Nejzajímavějším zjištěním je, že i přesto, že VAR negativně ovlivňuje emoce fanoušků během zápasu, si více jak polovina respondentů (54,4 % všech dotázaných) myslí, že by měl být součástí fotbalu.

2.2.2.5 Existuje vztah mezi důvěrou fanouška v technologie a jeho spokojeností s užíváním VARu v české lize?

Hypotéza 5: Souvislost mezi důvěrou fanouška v technologie a jeho spokojeností s používáním VARu v české lize existuje.

V analýze této hypotézy pracuji se škálou, u které musím nejdříve ověřit její reliabilitu. Ověření provádím pomocí koeficientu Cronbachovo alfa, jehož hodnota, aby byla škála reliabilní, by se měla pohybovat nad hodnotou 0,7.

Škála tvrzení měla tuto podobu:

Tabulka č. 29 – Četnostní tabulka: Technologiím věřím, protože:

Technologiím věřím, protože:				
	Rozhodně souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Rozhodně nesouhlasím
Jsou přesné				
Jsou spolehlivé				
Jsou odolné vůči lidské chybě				
Neunaví se				
Jsou spravedlivé				
Nejsou manipulovatelné				

Tabulka č. 30 – Ověření reliabilty škály pomocí Cronbachovo alfa

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	0,677

Hodnota Cronbachovo alfa této škály je 0,677, tedy nižší než požadovaných 0,7.

Tabulka č. 31 – Tabulka hodnot Cronbachovo alfa, pokud bychom jednu z proměnných z analýzy odstranili.

Item-Total Statistics	
	Cronbach's Alpha if item Deleted
M13_11	0,633
M13_22	0,606
M13_33	0,643
M13_44	0,664
M13_55	0,601
M13_66	0,663

Tato tabulka ukazuje hodnoty Cronbachovo alfa, pokud bych některou z proměnných ze

škály odstranil. Ani po odstranění kterékoliv z proměnných bych nedosáhl požadované hodnoty Cronbachovo alfa 0,7. Hodnotu 0,677 budu pro potřeby mé bakalářské práce považovat za důkaz reliability.

Tabulka č. 32 – Četnostní tabulka: *Technologiím obecně věřím*

Technologiím obecně důvěřuji		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Důvěřuji	681	66,7
Nedůvěřuji	332	32,5
Celkem	1013	100

Z této tabulky lze vypočítat, že zhruba dvě třetiny fanoušků technologiím obecně důvěřují, zatímco jedna třetina technologiím nedůvěřuje.

Znovu si zobrazím konkrétní výsledky pomocí kontingenční tabulky obou proměnných:

Tabulka č. 33 – *Kontingenční tabulka 4*

Kontingenční tabulka						
Jak jste spokojen s užíváním VARu v české lize?						
Technologiím obecně důvěřuji		Velmi spokojen	Spokojen	Nespokojen	Velmi nespokojen	Celkem
	Souhlasím	3 (0,4 %)	195 (28, 8 %)	377 (55, 4 %)	105 (15, 4 %)	680 (100 %)
	Nesouhlasím	6 (1, 8 %)	164 (49, 4 %)	127 (38, 3 %)	35 (10, 5 %)	332 (100 %)
	Celkem	9	359	504	140	1012
Pearsonův chi-kvadrát	Statistická významnost <0,001					
Cramerovo V	0,220					

70, 8 % respondentů, kteří technologiím obecně důvěřuje, zároveň není spokojeno s užíváním VARu v české lize. Pouze 29, 2 % těch, kteří technologiím obecně důvěřuje, jsou zároveň s užíváním VARu v české lize spokojeni. 15, 9 % všech dotázaných uvedlo, že nedůvěřují technologiím a zároveň nejsou spokojeni ani s užíváním VARu v české lize. Šestina ze všech respondentů uvedla, že i přesto, že nedůvěřuje technologiím, je s užíváním VARu v české lize spokojena.

Obecné testované hypotézy:

- H_0 : *proměnné spolu nesouvisí (v populaci).*
- H_1 : *proměnné spolu souvisí (v populaci).*

Pearsonův chi-kvadrátový test nezávislosti ukazuje s P – hodnotou menší než 0,05 ukazuje, že přijímáme alternativní hypotézu, tedy, že mezi proměnnými existuje souvislost. Hodnota koeficientu Cramerovo V je 0,220, což značí středně silnou souvislost mezi proměnnými.

Následně se pokusím ověřit, zda se spokojenost s užíváním VARu v české lize liší podle důvěry nebo nedůvěry respondenta v technologie obecně.

Testované hypotézy:

- H_0 : *Názory důvěřujících a nedůvěřujících v technologie obecně na spokojenost s užíváním VARu v české lize jsou stejné.*
- H_1 : *Názory důvěřujících a nedůvěřujících v technologie obecně na spokojenost s užíváním VARu v české lize se liší.*

Tabulka č. 34 – Neparametrický t test 4 – Mann-Whitneyho test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of <i>Jak jste spokojen s užíváním VARu v české lize</i> is the same across categories of <i>technologiím obecně věřím.</i>	Independent Samples Mann-Whitney U Test	<0,001	Reject the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

Na základě neparametrického Mann-Whitneyho testu zamítám nulovou hypotézu a přikláním se k hypotéze alternativní, tedy že názory *důvěřujících a nedůvěřujících v technologie obecně se na spokojenost s užíváním VARu v české lize liší.* Vyšší důvěra v technologie obecně je spojena s nižší spokojeností s užíváním VARu v české lize.

2.2.2.5.1 Analýza výsledku

Na základě Pearsonova chi-kvadrátového testu nezávislosti jsem zjistil, že mezi proměnnými existuje souvislost, která je vyjádřena Cramerovým V (hodnota 0,220), která dle mého názoru značí středně silnou souvislost. Pomocí Mann-Whitneyho testu jsem zároveň zjistil, že názory důvěřujících a nedůvěřujících v technologie obecně na spokojenost s užíváním VARu v české lize se liší. Na základě těchto výsledků **nezamítám svou původní hypotézu: Souvislost mezi důvěrou fanouška v technologie a jeho spokojeností s používáním VARu v české lize existuje. Spokojenost s používáním VARu v české lize se liší podle důvěry nebo nedůvěry v technologie obecně v jejím plném znění.**

2.2.3 Samostatné výstupy z dotazníku

Tabulka č. 35 – Četnostní tabulka: Jak jste spokojeni s užíváním VARu obecně?

Jak jste spokojen s užíváním VARu obecně?		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Velmi spokojen	48	4,7
Spokojen	648	63,5
Nespokojen	291	28,6
Velmi nespokojen	33	3,2
Celkem	1020	100

Tabulka č. 36 – Četnostní tabulka: Jak jste spokojeni s užíváním VARu v české lize?

Jak jste spokojen s užíváním VARu v české lize?		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Velmi spokojen	9	0,9
Spokojen	359	35,2
Nespokojen	505	49,6
Velmi nespokojen	147	14,4
Celkem	1020	100

Na předchozích dvou tabulkách je vidět poměrně značný rozdíl ve spokojenosti s užíváním VARu ve fotbale obecně a v české lize. Více jak dvě třetiny respondentů uvedlo, že je spokojeno s užíváním systému VAR ve fotbale obecně, z toho 6,9 % osob je spokojeno velmi. Nespokojena byla pouze jedna třetina odpovídajících. Což je téměř přesně analogický výsledek ke spokojenosti užívání VARu v české lize. Zde je více než jedna třetina dotázaných spokojena, z toho pouze 2,5 % osob uvedlo, že je „velmi spokojeno“. Naopak dvě třetiny dotázaných je s užíváním VARu ve FORTUNA:LIZE nespokojeno, z toho dokonce 40 % respondentů velmi. Z těchto výsledků dle mého názoru vychází najevo, že problémem není ani tolik v systému VARu (ten je stejný jak ve světě, tak v české lize) ale

v jeho používání ze strany rozhodčích.

Tabulka č. 37 – Četnostní tabulka: Rozhodčí umí VAR správně používat

Rozhodčí umí VAR správně používat		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	13	1,3
Spíše souhlasím	257	25,2
Spíše nesouhlasím	379	37,3
Rozhodně nesouhlasím	110	10,8
Ani souhlas ani nesouhlas	261	25,6
Celkem	1020	100

Tato moje premisa koresponduje s četností (ne)souhlasu s tvrzením, že „Rozhodčí umí VAR správně používat. Dotazovaní obecně pochybují o schopnostech rozhodčích používat VAR. Že rozhodčí umí VAR správně používat si myslí jen necelá třetina respondentů. Naopak výše se zhruba 60 % respondentů vyjádřilo, že VAR podle nich funguje správně (viz *Tabulka VAR dle mého názoru funguje správně*). Naopak svůj nesouhlas vyjádřilo skoro polovina všech odpovídajících). Necelá třetina respondentů zvolila únikovou odpověď „Ani souhlas ani nesouhlas“, což rovněž značí, že si tezí, zda rozhodčí umí VAR správně používat nejsou jistí.

Tabulka č. 38 – Četnostní tabulka: Jak obecně hodnotíte užívání VARu v českém fotbale?

Jak obecně hodnotíte užívání VARu v českém fotbale?		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
VAR by měl být zrušen	38	3,7
VAR by měl být omezen	141	13,9
VAR by měl být zachován ve stávající podobě	170	16,7
VAR by měl být posílen	671	65,7
Celkem	1020	100

Dalším zajímavým výstupem mého dotazníku bylo hodnocení VARu v českém fotbale. Překvapivým výsledkem bylo, že pouze 3,7 % dotázaných požadují zrušení VARu, dalších 13,8 % jeho omezení. 65,7 % respondentů naopak požaduje posílení VARu, což znovu koresponduje s výsledky, kdy fanoušci zavedení VARu považují za správný krok ve vývoji fotbalu, ale nejsou spokojeni s jeho užíváním v české lize.

Tabulka č. 39 – Četnostní tabulka: Po zavedení VARu mám ve fotbal větší důvěru

Po zavedení VARu mám ve fotbal větší důvěru		
	Počet osob	Procentuální vyjádření
Rozhodně souhlasím	104	10,2
Spíše souhlasím	625	61,2
Spíše nesouhlasím	235	23,1
Rozhodně nesouhlasím	56	5,5
Celkem	1020	100

Respondenti mimo jiné uvedli, že se zavedením VARu nabyl fotbal na důvěryhodnosti. Dohromady 71, 4 % z celého vzorku má po zavedení VARu větší důvěru ve fotbal. Zbylá třetina dotázaných s tvrzením nesouhlasila, z toho 5, 5 % všech odpovídajících nesouhlasilo silně. 71 % souhlasu ovšem považují za velmi přívětivý výsledek ve prospěch důvěryhodnosti systému VAR.

2.2.4 Výsledky dle sociodemografického rozdělení

Dále jsem si stanovil následující doplňující výzkumné otázky:

- Závisejí spokojenost s užíváním VARu na sociodemografických údajích respondenta?
- Závisejí názor, že respondent považuje zavedení VAR za správný krok ve vývoji fotbalu na sociodemografických údajích respondenta?

Poté jsem pomocí neparametrických testů analyzoval, zda odpovědi na určité otázky závisejí na sociodemografických údajích – pohlaví, věkové kategorii nebo nejvyšším dosaženém vzdělání respondenta.

Obecné znění testovaných hypotéz:

- H_0 : *názor respondentů se neliší podle jejich sociodemografických údajů (pohlaví, nejvyšší dosažené vzdělání, věková kategorie).*
- H_1 : *názor respondentů se liší podle jejich sociodemografických údajů (pohlaví, nejvyšší dosažené vzdělání, věková kategorie).*

Tabulka č. 40 – Neparametrická analýza rozptylu 2.1 – Kruskal-Wallisův test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of <i>Jak jste spokojeni s užíváním VARu v české lize?</i> Is the same across categories of <i>Nejvyšší dosažené vzdělání</i> .	Independent Samples Kruskal-Wallis Test	0,015	Reject the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

Tabulka č. 41 – Neparametrická analýza rozptylu 2.2 – Kruskal-Wallisův test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of <i>Jak jste spokojeni s užíváním VARu v české lize?</i> Is the same across categories of <i>věkové kategorie</i> .	Independent Samples Kruskal-Wallis Test	0,047	Reject the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

Tabulka č. 42 – Neparametrická analýza rozptylu 2.3 – Kruskal-Wallisův test

Hypothesis Test Summary			
Null hypothesis	Test	Sig. ^{a,b}	Decision
The distribution of <i>Zavedení VAR považují za správný krok ve vývoji fotbalu</i> is the same across categories of <i>Nejvyšší dosažené vzdělání</i> .	Independent Samples Kruskal-Wallis Test	<0,01	Reject the null hypothesis.
a. The significance level is 0,50. b. Asymptotic significance is displayed.			

Provedl jsem tedy celkem 6 neparametrických testů. U třech výše uvedených testů byla nalezen vztah názoru respondentů s jejich sociodemografických údajích, tudíž jsem zamítl nulovou hypotézu a přijal hypotézu alternativní.

Tabulka č. 43 – Četnostní tabulka: Analýza spokojenosti s VARem v české lize podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věkové kategorie

Analýza spokojenosti s VARem v české lize podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věkové kategorie			
		Spokojen	Nespokojen
Nejvyšší dosažené vzdělání	ZŠ	4,3 %	4,8 %
	SŠ bez maturity	6,3 %	8,1 %
	SŠ s maturitou	41,3 %	49,8 %
	VŠ	48,1 %	37,3 %
	Celkem	100 %	100 %
Věkové kategorie	18-30 let	45,9 %	51,5 %
	31-40 let	30,2 %	28,8 %
	41-50 let	19,0 %	13,3 %
	51-60 let	3,3 %	4,1 %
	61 a více let	1,6 %	2,1 %
	Celkem	100 %	100 %

Tabulka č. 44 – Četnostní tabulka: Analýza souhlasu, zda je zavedení VAR správným krokem ve vývoji fotbalu dle nejvyššího dosaženého vzdělání

Analýza souhlasu, zda je zavedení VAR správným krokem ve vývoji fotbalu dle nejvyššího dosaženého vzdělání			
		Souhlasím	Nesouhlasím
Nejvyšší dosažené vzdělání	ZŠ	5,0 %	0,0 %
	SŠ bez maturity	6,6 %	18,9 %
	SŠ s maturitou	46,4 %	51,4 %
	VŠ	42,1 %	29,7 %
	Celkem	100 %	100 %

Analýzami bylo zjištěno:

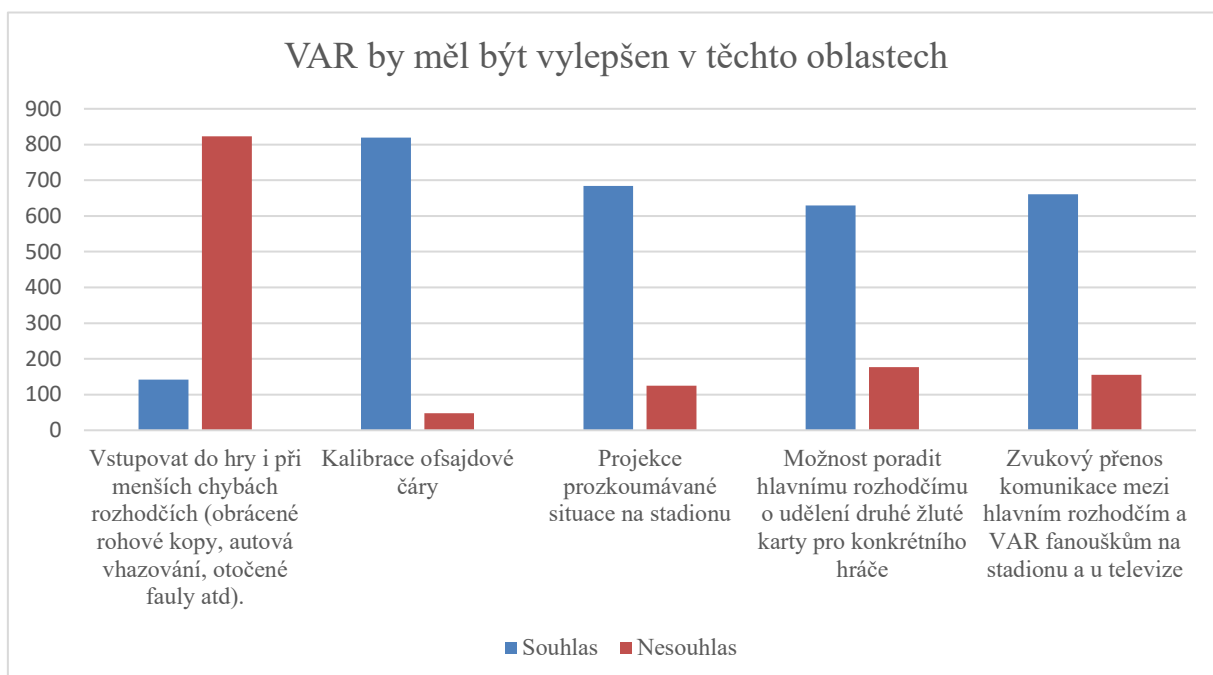
- že spokojenost s užíváním VARu v české lize se liší mezi respondenty na základě jejich nejvyššího dosaženého vzdělání a na základě toho, do jaké věkové kategorie spadají. Obecně jsem zjistil, že čím vyššího vzdělání respondent dosáhl, tím méně je s užíváním VARu v české lize spokojen. Zároveň čím mladší věkovou kategorii respondent uvedl, tím spíše byl s užíváním VAR v české lize méně spokojen.
- Respondentův názor, zda zavedení VAR považuje za správný krok ve vývoji fotbalu, je ovlivněn jeho nejvyšším dosaženým vzděláním. S rostoucím vzděláním roste i počet tvrzení, že zavedení VAR je správným krokem ve vývoji fotbalu.

2.2.5 Možná vylepšení VARu

Na závěr analýzy jsem prezentoval šest možných vylepšení týkajících se VARu do budoucna:

- VAR by měl vstupovat do hry i při menších chybách rozhodčích (obrácené rohové kopy, autová vhazování, otočené fauly atd).
- Kalibrace ofsajdové čáry.
- Projekce prozkoumávané situace na stadionu.
- Možnost poradit o udělení druhé žluté karty pro konkrétního hráče,
- Zvukový přenos komunikace mezi hlavním rozhodčím a VAR fanouškům na stadionu a u televize.

Obrázek č. 2 – Oblasti pro vylepšení VARu

Respondenti vyjádřili souhlas se čtyřmi z pěti navrhovaných vylepšení. Jediným bodem nesouhlasu bylo tvrzení „*VAR by měl vstupovat do hry i při menších chybách rozhodčích (obrácené rohové kopy, autová vhazování, otočené fauly atd)*“, kdy pouze 14 % všech respondentů vyjádřilo souhlas a 81 % osob vyjádřilo nesouhlas. U zbylých tvrzení se respondenti vyjádřili ve prospěch potenciálního vylepšení:

- S kalibrací ofsajdové čáry souhlasilo 80 % dotázaných, z toho 78,4 % souhlasilo silně (62,9 % všech dotázaných).
- S projekcí prozkoumávané situace na stadionu souhlasily zhruba dvě třetiny respondentů, z toho polovina všech dotázaných souhlasila silně. Pouze 12 % všech odpovídajících s návrhem nesouhlasilo.

- S možností poradit hlavnímu rozhodčímu o udělení druhé žluté karty pro konkrétního hráče souhlasilo 61,6 % všech odpovídajících. Nesouhlasilo vyjádřilo pouze 17,4 % dotázaných.
- Se zavedením zvukového přenosu komunikace mezi hlavním rozhodčím a VAR fanouškům na stadionu a u televize souhlasily dvě třetiny respondentů. Nesouhlasilo jen 15,2 % všech dotázaných.

3 Závěr

Analýzou hypotéz se mi podařilo ověřit teorii Hoffmana Lawsons-Jenkinse a Bluma (2006), tedy že důvěra v technologii je podmíněna (ne)důvěryhodností aktéra, který službu nebo produkt poskytuje (v tomto případě LFA poskytuje VAR pozn. aut.). (Hoffman, Lawson-Jenkins, Blum 2006, s. 96) Analýzou jsem došel ke zjištění, že existuje souvislost mezi názorem fanouška na to, zda VAR funguje správně, a jeho důvěrou v Liguovou fotbalovou asociaci. Zjištění bylo ovšem opačné, než jsem původně předpokládal – více jak dvě třetiny respondentů LFA nedůvěřují, ale přesto si myslí, že VAR funguje správně.

K porozumění sporu mezi Luhmannem a Giddensem, kdy první jmenovaný tvrdí, že důvěra vychází z určité konkrétní situace (Luhmann 1979), načež Giddens namítá, že důvěra vychází z přetrvávajícího kontinuálního stavu (Giddens 1998, s. 36) se vztahuje i změna důvěry po zavedení VARu do fotbalu. Respondenti se v tomto sporu přiklonili na stranu Luhmanna. Dohromady 71, 4 % respondentů uvedlo, že se jejich důvěra ve fotbal zvýšila po konkrétní situaci (zavedení VARu).

Dalším faktorem, který podle Hoffmana, Lawsons-Jenkinse a Bluma (2006) ovlivňuje důvěru a spokojenost s konkrétní technologií, je důvěra v počítačové technologie obecně. V rámci mé práce jsem zjišťoval nejen spokojenost s používáním VARu v české lize, ale i důvěru v technologie celkově. V této analýze bylo zjištěno, že mezi oběma proměnnými souvislost existuje. Bylo zjištěno, že čím více respondent důvěruje technologiím obecně, tím spíše je nespokojen s užíváním VARu v české lize.

Dále jsem pracoval s pojmem Giulianottiho (2002) fanouškovské identifikace s fotbalovým klubem, kterou jsem aplikoval na identifikaci s fotbalem obecně. V rámci této části jsem se snažil zjistit, zda je názor fanoušků na VAR jako součást fotbalu ovlivněn tím, jak blízký vztah k fotbalu mají – v Giulianottiho pojetí – mají nižší nebo vyšší osobní identifikaci (Giullianotti 2002 in Winand, Ferguson 2016, s. 6) Analýzou bylo zjištěno, že podpora zavedení VAR nezávisí na tom, jak často se fanoušci věnují fotbalu – tento výsledek je v souladu s výsledky výzkumu Winanda a Ferguson (2016), kteří rovněž zjistili, že fanouškovská identifikace v názoru fanouška nehraje roli.

Zjištěním, které rozporuje se výsledky výzkumu Winanda a Fergusona (2016), je, že fanouškova spokojenost s užíváním VARu v české lize je ovlivněna jeho názorem o funkčnosti VARu. Oproti tomu Winand s Fergusonem (2016) ve výzkumu týkajícího se Goal-line Technology (GLT) zjistili, že fanoušek není spokojen s užíváním GLT bez ohledu na funkčnost technologie. Analýzou v této práci bylo zjištěno, že funkčnost VARu je důležitým aspektem, který ovlivňuje fanouškovskou spokojenost užíváním VARu v českém fotbale. Téměř třetina všech respondentů je spokojena s užíváním VARu v české lize a zároveň si myslí, že VAR funguje správně. Z výsledků je tedy patrná i souvislost, že pokud je respondent spokojen s užíváním VARu v české lize, existuje velmi vysoká pravděpodobnost, že si zároveň myslí, že funguje správně.

Kolbinger a Knopp (2020) ve svém výzkumu zjistili, že VAR má negativní vliv na emoce fanouška během zápasu. (Kolbinger, Knopp 2020: 10) Proto jsem se ve své práci mimo jiné zaměřil na to, zda existuje souvislost mezi názory, že kontroly situací VARem mají negativní vliv na emoce fanouška během zápasu, a tím, zda fanoušek chce, aby byl VAR součástí fotbalu. Souvislost mezi proměnnými byla skutečně zjištěna. Více jak polovina respondentů i přes to, že obecně zastávají názor, že má VAR negativní vliv na emoce během zápasu, si myslí, že by měl být součástí fotbalu.

Bal a Dureja (2012) ve své studii vyjadřují obavy, že přílišná technologizace fotbalu může mít příliš velký vliv na hrací čas utkání, což vyvrací studie Errakagoriho a spol (2020), kteří zjistili, že vstupy VARu časově hru téměř neovlivňují. Tento názor panoval i mezi respondenty. Dvě třetiny respondentů dokonce požaduje posílení VARu, nejen ve smyslu jeho kvality, ale i pravomocí.

Dále jsem testoval vliv sociodemografických údajů na odpovědi respondenta – důležitým činitelem bylo nejvyšší dosažené vzdělání. Na základě tohoto údaje se mezi respondenty liší jak jejich spokojenost s užíváním VARu v české lize, tak názor, zda je zavedení VARu správným krokem ve vývoji fotbalu. Obecně platí, že čím vyššího vzdělání respondent dosáhl, tím spíše považuje VAR za správný krok ve vývoji fotbalu, ale zároveň není s jeho současným užíváním v české lize spokojený. Vlivným aspektem je i věk respondenta. Čím mladší respondent je, tím více je s užíváním VAR nespokojen.

V následující části shrnu odpovědi na základní výzkumné otázky:

- Jak fotbaloví fanoušci vnímají VAR?
- Čím je ovlivněno fanouškové přijetí VARu?

Odpověď na mou 1. výzkumnou otázku, *Jak fotbaloví fanoušci vnímají VAR*, je: Fanoušci jsou v průměru s užíváním VARu spokojeni více ve fotbale obecně než v českém fotbale. S tvrzením, že rozhodčí umí VAR správně používat, souhlasila méně než třetina dotázaných. Zbytek respondentů s tvrzením nesouhlasil nebo nevyjádřil ani souhlas ani nesouhlas, což rovněž značí jistou pochybnost o daném tvrzení. Naopak fanoušci v drtivé většině zavedení VARu považují za správný krok ve vývoji fotbalu. I přes vyjádřenou nespokojenost s užíváním VARu v českém fotbale fanoušci nepožadují zrušení VARu, ale naopak jeho posílení. Po analýze hypotézy *„Závislost mezi četností věnování se fotbalu (formou sledování masových médií, sociálních sítí, nebo chozením na stadion) a podporou zavedení VARu do fotbalu existuje*, jsem se dozvěděl, že názor na zavedení VARu na četnosti věnování se fotbalu ani jedním ze zmíněných způsobů nezávisí.

Odpověď na mou 2. výzkumnou otázku, *Čím je ovlivněno fanouškovské přijetí VARu* je: Součástí odpovědi na tuto otázku je analýza čtyř hypotéz. Analýzou bylo zjištěno, že fanouškovská spokojenost s VAREm je ovlivněna názorem fanoušků o funkčnosti VARu a tím, zda VAR negativně ovlivňuje emoce fanouška během zápasu. Funkčnost VARu je další z podmínek, která určuje, zda fanoušek považuje zavedení VARu za správný krok ve vývoji fotbalu. Dalším zjištěním bylo, že *Spokojenost s užíváním VARu v české lize závisí na důvěře nebo nedůvěře v technologie obecně*. Souvislost byla rovněž prokázána mezi názorem fanouška na funkčnosti VARu a jeho důvěrou v české fotbalové instituce a VAR. Názor, zda VAR funguje správně se liší podle důvěry ve fotbalové instituce i důvěry ve VAR. Dalším zajímavým zjištěním bylo, že zavedením VARu získal fotbal v jejich očích větší důvěru.

Za hlavní zjištění mé práce považuji, že fanoušci obecně považují zavedení VARu za správný krok ve vývoji fotbalu i přesto, že s jeho užíváním v české lize nejsou spokojeni. Fanouškovská spokojenost s VAREm je ovlivněna jejich názorem o funkčnosti VARu. Dále, že spokojenost s užíváním VARu v české lize závisí na důvěře nebo nedůvěře v technologie

obecně – čím více respondent důvěřuje technologiím obecně, tím méně je spokojen s užíváním VARu v české lize.

Součástí práce je návrh možných vylepšení VARu. Mezi nejvíce zmiňovanými možnými vylepšeními mezi fanoušky se objevovaly kalibrace ofsajdové čáry, projekce prozkoumávané situace na stadionu, možnost VARu poradit hlavnímu rozhodčímu o udělení druhé žluté karty pro konkrétního hráče a zavedení zvukového přenosu komunikace mezi hlavním rozhodčím a VAR fanouškům na stadionu a u televize. Věřím proto, že se těmito možnými vylepšeními budou v budoucnu fotbalové asociace FIFA a UEFA zabývat a zvaží jejich implikaci do fotbalu. Rovněž doufám, že by tento výzkum mohl dodat Ligové fotbalové asociaci (LFA) sebevědomí pro prezentaci těchto možností vylepšení mezinárodním fotbalovým institucím.

Summary

By analysing the hypotheses, I was able to verify the theory of Hoffman Lawson-Jenkins and Blum (2006), namely that trust in technology is conditioned by the (un)credibility of the actor who provides the service or product (in this case LFA provides VAR). (Hoffman, Lawson-Jenkins, Blum 2006, s. 96) The analysis found that there was a link between the fan's view of whether VAR was working properly and his confidence in the League's Football Association. However, the findings were the opposite of what I originally expected - more than two-thirds of respondents do not trust LFA, but still think that VAR works properly.

To understand the dispute between Luhmann and Giddens, where the first claims that trust is based on a specific situation (Luhmann 1979), Giddens argues that trust is based on a continuing continuity. (Giddens 1998, p. 36) Respondents sided with Luhmann in this dispute. Altogether, 71.4% of respondents said that their confidence in football had increased after a specific situation (introduction of VAR).

Another factor that, according to Hoffman, Lawson-Jenkins and Blum (2006), influences trust and satisfaction with a particular technology is trust in computer technology in general. As part of my work, I found out not only satisfaction with the use of VAR in the Czech league, but also trust in technology in general. In this analysis, it was found out that there is

a correlation between the two variables. It was found that the more the respondent trusts the technology in general, the more dissatisfied he is with the use of VAR in the Czech league.

I also worked with the notion of Giulianotti's (2002) fan identification with a football club, which I applied to identification with football in general. In this part, I tried to find out whether the opinion of fans on VAR as part of football is influenced by how close they are to football. (Giullianotti 2002 in Winand, Ferguson 2016, p. 6) The analysis found that support for the introduction of VAR does not depend on how often fans play football - this is in line with the results of research by Winand and Ferguson (2016), who also found that fan identification does not matter in the fan's opinion.

The finding, which contradicts the findings of Winand and Ferguson (2016), is that the fan's satisfaction with the use of VAR in the Czech league is influenced by his opinion on the functionality of VAR. In contrast, Winand and Ferguson (2016) in research on Goal-line Technology (GLT) found that the fan is not satisfied with the use of GLT regardless of the functionality of the technology. The analysis revealed that the functionality of VAR is an important aspect that affects fan satisfaction by using VAR in Czech football. In addition, almost a third of all respondents are satisfied with the use of VAR in the Czech league and at the same time think that VAR works properly. Thus, the results show that if the respondent is satisfied with the use of VAR in the Czech league, there is a very high probability that he also thinks that it is working properly. Satisfaction with the use of VAR in the Czech league and football in general is quite different. While respondents are rather dissatisfied with the use of VAR in FORTUNA: LIGA, in football in general there is satisfaction among the use of VAR among respondents.

In their research, Kolbinger and Knopp (2020) found that VAR has a negative effect on fan emotions during a match. (Kolbinger, Knopp 2020, p. 10) In my work, I, therefore, focused on whether there is a connection between the views that VAR's situation controls harm the fan's emotions during the match, and whether the fan wants VAR to be part of football. The link between the variables was indeed found. More than half of the respondents, despite generally believing that VAR has a negative effect on emotions during the match, think it

should be part of football.

In their study, Bal and Dureja (2012) expressed concern that excessive football technology may have too much of an impact on match time, as refuted by studies by Errakagori et al [2020], who found that VAR inputs barely affected a game. This opinion also prevailed among the respondents. Two thirds of respondents even want to strengthen the VAR, not only in terms of its quality but also in terms of its power

I also tested the influence of sociodemographic data on the respondent's answers: An important factor was the highest level of education attained. Based on which the respondents differ both their satisfaction with the use of VAR in the Czech league and their opinion on whether the introduction of VAR is the right step in the development of football. In general, the higher the respondent's education, the more he considers VAR to be the right step in the development of football, but at the same time, he is not satisfied with its current use in the Czech league. The age of the respondent is also an interesting aspect. The younger the respondent, the more dissatisfied he is with the use of VAR.

In the following section, I will answer my three basic research questions:

- How do football fans perceive VAR?
- What influences fan acceptance of VAR?

The answer to my 1st research question, how do football fans perceive VAR, is: On average, fans are more satisfied with using VAR in football in general than in Czech football. Only less than a third of respondents, agreed with the statement that the referees can use VAR correctly. The rest of the respondents disagreed with the statement or did not agree or disagree, which also indicates some doubt about the statement. On the contrary, the vast majority of fans consider the introduction of VAR to be the right step in the development of football. Despite the expressed dissatisfaction with the use of VAR in Czech football, fans do not demand the cancellation of VAR, but on the contrary, its strengthening. After analyzing the hypothesis "There is a dependence between the frequency of football fans (in the form of watching the mass media, social networks, or going to the stadium) and their support for the introduction of VAR in football, I learned that the opinion on the introduction

of VAR does not depend on the frequency of any of the mentioned methods.

The answer to my 2nd research question, what influences fan acceptance of VAR, is: Part of the answer to this question is an analysis of four hypotheses. The analysis found that VAR's fan acceptance is influenced by fans' views of VAR's functionality and whether VAR negatively affects a fan's emotions during the match. The functionality of VAR is another condition that determines whether a fan considers the introduction of VAR to be the right step in the football's development. Another finding was that satisfaction with the use of VAR in the Czech league depends on trust or distrust in technology in general. A connection was also found between the fan's opinion on VAR's functionality and his trust in the Czech football institutions. Another interesting finding was that with the introduction of VAR, football gained more confidence in their eyes.

Part of the work is a proposal for possible improvements of VAR. The most popular possible improvements among fans were offside line calibration, projection of the situation at the stadium, VAR's ability to advise the main referee on the pitch on a second yellow card for a particular player, and the introduction of audio communication between the main referee and VAR for the fans at the stadium and television. I, therefore, believe that FIFA and UEFA will address these possible improvements in the future and consider their implications for football. I also hope that this research could give the League Football Association (LFA) confidence to present these opportunities for improvement to international football institutions.

4 Použitá literatura

- AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY. *Etický kodex výzkumných pracovníků Akademie věd České republiky* [online]. 2022 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/o-nas/pravni-predpisy/eticky-kodex-vyzkumnych-pracovniku-v-av-cr/>
- BAL, Baljinder a Gaurav DUREJA. *Hawk eye: a logical innovative technology use in sports for effective decision making* [online]. 21(1-2). Sport Science Review, 2012, s. 107-119 [cit. 2022-05-02].
- Blatter apologises over Lampard's disallowed goal. *Belfasttelegraph.co.uk* [online]. 2010 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.belfasttelegraph.co.uk/sport/football/world-cup/blatter-apologises-over-lampards-disallowed-goal-28544278.html>
- BOYD, Danah a Kate CRAWFORD. *Critical questions for big data:: Provocations for a cultural, technological, and scholarly phenomenon* [online]. Information, communication & society, 2012, (15 (5)), 662-679 [cit. 2022-05-02].
- BROWN, Matthew, Patrick GUTHRIE a Greg GROWDEN. *Rugby for Dummies* [online]. New York, United States: John Wiley & Sons Canada, 2011, 28-73 [cit. 2022-05-02].
- COLLINS, Harry a Robert EVANS. *Sport-decision aids and the "CSI-effect": Why cricket uses Hawk-Eye well and tennis uses it badly* [online]. Public Understanding of Science, 2011, (21(8)), 904-921 [cit. 2022-05-02].
- Dutch football continues refereeing 2.0. *knvb.com* [online]. 2014 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.knvb.com/themes/new-laws-of-the-game/refereeing-2.0/continuation>
- ERREKAGORRI, Ibai, Julen CASTELLANO, Ibon ECHEAZARRA a Carlos LAGO- PEÑAS. *The effects of the Video Assistant Referee system (VAR) on the*

playing time, technicaltactical and physical performance in elite soccer [online]. International Journal of Performance Analysis in Sport, 2020 [cit. 2022-05-02].

- GIDDENS, Anthony. *Důsledky modernity* [online]. Praha: Sociologické nakladatelství, 1998 [cit. 2022-05-02].
- GIULLIANOTTI, Richard. *Supporters, Followers, Fans, and Flaneurs: A taxonomy of Spectator Identities in Football* [online]. Journal of Sport and Social Issues, 2002 [cit. 2022-05-02].
- Hawk-Eye apologises after goalline technology error denies Sheffield United. *BBC.com* [online]. 2020 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/sport/football/53086360>
- HAYNES, Richard, Martin RODERICK a Stephen WAGG. *The Football Imagination: The Rise of Football Fanzine Culture* [online], 1996, s. 726-727 [cit. 2022-05-02].
- Historie projektu VAR v českém fotbalu. *Lfafotbal.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.lfafotbal.cz/videorozhodci>
- HOFFMAN, Lance, Kim LAWSON-JENKINS a Jeremy BLUM. *Trust beyond security: an expanded trust model* [online], 2006, Vol. 49. Communications of the ACM, s. 94-101 [cit. 2022-05-02].
- HRABĚ, Stanislav. S Berbrem jsem komunikovat musel, přiznal Královec. „Suchej hajzl“ vysvětlit odmítl. *Aktuálně.cz* [online]. 2021 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/fotbal/ceska-liga/kralovec/r~434f1ea2c2c511eb89ccac1f6b220ee8/>

- KOLBINGER, Otto a Martin LAMES. *Scientific approaches to technological officiating aids in game sports* [online]. 2. Current Issues in Sport Science, 2017, s. 1-10 [cit. 2022-05-02].
- KOLBINGER, Otto a Melanie KNOPP. *Video kills the sentiment—Exploring fans' reception of the video assistant referee in the English premier league using Twitter data* [online]. 15 (12). Plos one, 2020 [cit. 2022-05-02].
- KRANZBERG, Melvin. *Technology and history: kranzberg's laws* [online]. Vol 27, no. 3. Technology and Culture, 544 – 560 [cit. 2022-05-02].
- Laws of the Game 2021/22. *ifab.com* [online]. 2021 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.theifab.com/laws/latest/video-assistant-referee-var-protocol/#principles>
- Luděk Mádl. *Seznamzpravy.cz*² [online]. 2022 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/autor/ludek-madl-429>
- LUHMANN, Niklas. *Trust and Power* [online]. Avon: Pitman Press, 1979 [cit. 2022-05-02].
- MACÁK, Tomáš. Rezek o (ne)slavné penaltě: Ještěže tehdy nebyl VAR. Proč se rozhodčímu neomluvil?. *CNN Prima News* [online]. 2021 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://cnn.iprima.cz/rezek-o-ne-slavne-penalte-jesteze-tehdy-nebyl-var-proc-se-rozhodcimu-neomluvil-28021>
- MÁDL, Luděk a Jindřich ŠÍDLO. Ragby je oproti fotbalu o 15 let napřed. Díky videu. *Aktuálně.cz* [online]. 2015 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://sport.aktualne.cz/ostatni-sporty/fotbal-vs-ragby-kdyz-video-rozhoduje/r~624925fe612e11e58c710025900fea04/>
- MÁDL, Luděk. Přijede popravčí četa? Ptal se hradní kancléř Mynář fotbalového šíbra Berbra. *Seznamzpravy.cz* [online]. 2021 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/sport-fotbal-jina-liga-prijede-popravci-ceta-ptal-se-hradni-kancler-mynar-fotbaloveho-sibra-berbra-183015>

- Mediální slovník: CAWI – Computer Assisted Web Interviewing. *Mediaguru.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/slovník-a-mediatypy/slovník/klicova-slova/cawi-computer-assisted-web-interviewing/>
- Nosiči vody. *Seznamzpravy.cz*¹ [online]. 2022 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/sekce/audio-podcast-nosici-vody-447>
- PETRUSEK, Miloslav et al. *Velký sociologický slovník* [online]. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996 [cit. 2022-05-02].
- RINALDI, David. Alan Rough calls on UEFA to ban Czech conman Jan Rezek after Hampden dive. *Dailyrecord.co.uk* [online]. 2011 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.dailyrecord.co.uk/sport/football/alan-rough-calls-on-uefa-to-ban-1080949>
- TŮMA, Tomáš a Milan HAITMAN. *Česká verze Pravidel ragby* [online]. 2017 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: http://rozhodciragby.cz/pdf/pravidla_ragby_2017_cz.pdf
- Video assistant referees (VARs) experiment: Protocol (summary). *ifab.com* [online]. 2016 [cit. 2022-05-02].
- Video Assistant Referee: Australia's A-League uses system during trial. *BBC.com* [online]. 2017 [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/sport/football/39537545>
- WINAND, Mathieu a Craig FERGUSON. *More Decision-Aid Technology in Sport? An Analysis of Football Supporters' Perceptions on Goal Line Technology* [online]. Soccer & Society, 2016, s. 1-36 [cit. 2022-05-02].

- ZGLINSKI, Jan. *Rules, Standards, and the Video Assistant Referee in Football* [online]. Sport, Ethics and Philosophy, 2020, s. 1-26 [cit. 2022-05-02].
- Odkaz na dotazník: <https://www.surveio.com/survey/d/L3E4S1A1K9K7Y9N2E>

5 Seznam tabulek, grafů a obrázků

Obrázek č. 1 – Rozdělení fotbalových příznivců.....	12
Obrázek č. 2 – Oblasti pro vylepšení VARu	45
Tabulka č. 1 – Pohlaví.....	21
Tabulka č. 2 – Věkové kategorie	22
Tabulka č. 3 – Nejvyšší dosažené vzdělání	22
Tabulka č. 4 – Velikost bydliště	22
Tabulka č. 5 – Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? – Sleduji masová média	23
Tabulka č. 6 – Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? – Sleduji sociální sítě	23
Tabulka č. 7 – Jak často se věnujete následujícím aktivitám spojeným s fotbalem? Chodím na stadion.....	24
Tabulka č. 8 – Četnostní tabulka: VAR by měl být součástí fotbalu.....	24
Tabulka č. 9 – Neparametrická analýza rozptylu 1.1	25
Tabulka č. 10 – Neparametrická analýza rozptylu 1.2	25
Tabulka č. 11 Neparametrická analýza rozptylu 1.3	25
Tabulka č. 12 – Četnostní tabulka: Jak jste spokojen s užíváním VARu v české lize?	26
Tabulka č. 13 – Četnostní tabulka: VAR podle mého názoru funguje správně.....	26
Tabulka č. 14 – kontingenční tabulka 1.....	27
Tabulka č. 15 – Neparametrický t test 1 – Mann-Whitneyho test	28
Tabulka č. 16 – Četnostní tabulka: Má důvěra ve FAČR je vysoká	29
Tabulka č. 17 – Četnostní tabulka: Má důvěra v LFA je vysoká	29
Tabulka č. 18 – Četnostní tabulka: Technologii VAR důvěřuji	30
Tabulka č. 19 – Kontingenční tabulka 2.1	30
Tabulka č. 20 – Kontingenční tabulka 2.2	31
Tabulka č. 21 - Kontingenční tabulka 2.3.....	32
Tabulka č. 22 – Neparametrický t test 2.1 – Mann-Whitneyho test	33
Tabulka č. 23 – Neparametrický t test 2.2 – Mann-Whitneyho test	33
Tabulka č. 24 – Neparametrický t test 2.3 – Mann-Whitneyho test	33
Tabulka č. 25 – Četnostní tabulka: Kontroly situací VARem mají negativní vliv na emoce fanouška během zápasu	34
Tabulka č. 26 – Četnostní tabulka: VAR má být součástí fotbalu.....	34
Tabulka č. 27 – Kontingenční tabulka 3.....	35
Tabulka č. 28 – Neparametrický t test 3 – Mann-Whitneyho test	36
Tabulka č. 29 – Četnostní tabulka: Technologiím věřím, protože:.....	37
Tabulka č. 30 – Ověření reliabilty škály pomocí Cronbachovo alfa	37
Tabulka č. 31 – Tabulka hodnot Cronbachovo alfa, pokud bychom jednu z proměnných z analýzy odstranili.	37
Tabulka č. 32 – Četnostní tabulka: Technologiím obecně věřím	38
Tabulka č. 33 – Kontingenční tabulka 4.....	38
Tabulka č. 34 – Neparametrický t test 4 – Mann-Whitneyho test	39
Tabulka č. 35 – Četnostní tabulka: Jak jste spokojeni s užíváním VARu obecně?	40
Tabulka č. 36 – Četnostní tabulka: Jak jste spokojeni s užíváním VARu v české lize?	40
Tabulka č. 37 – Četnostní tabulka: Rozhodčí umí VAR správně používat	41
Tabulka č. 38 – Četnostní tabulka: Jak obecně hodnotíte užívání VARu v českém fotbale?	41
Tabulka č. 39 – Četnostní tabulka: Po zavedení VARu mám ve fotbal větší důvěru	42
Tabulka č. 40 – Neparametrická analýza rozptylu 2.1 – Kruskal-Wallisův test.....	43
Tabulka č. 41 – Neparametrická analýza rozptylu 2.2 – Kruskal-Wallisův test.....	43
Tabulka č. 42 – Neparametrická analýza rozptylu 2.3 – Kruskal-Wallisův test.....	43
Tabulka č. 43 – Četnostní tabulka: Analýza spokojenosti s VARem v české lize podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věkové kategorie	44
Tabulka č. 44 – Četnostní tabulka: Analýza souhlasu, zda je zavedení VAR správným krokem ve vývoji fotbalu dle nejvyššího dosaženého vzdělání.....	44

Teze bakalářské práce

Námět práce

Technologizace je jevem, který se zejména v posledních dvou dekadách nevyhnul ani sportu. Jelikož se jedná stále o relativně nové téma, odpovídá tomu i nízký počet dříve uskutečněných výzkumů. Jeden z nejdůležitějších výzkumů na toto téma provedl Kolbinger a Lames (2017), kteří se zaměřili na taxonomii nástrojů, které pomáhají rozhodčím a jejichž přístup dále rozvinuli Collins s Evansem (2012). Ti tvrdí, že existují tři druhy nástrojů, které rozhodčím pomáhají; k již identifikovaným dvěma typům – jednomu, který má podporovat rozhodovací proces rozhodčích, a druhému, který nahrazuje roli rozhodčích ve specifických případech (Kolbinger a Lames 2017) - přidávají třetí typ, který pomáhá rozhodčímu prosazovat pravidla.

Primárním důvodem pro neustále se vyvíjející technologie ve sportu je touha po bezchybnosti, dokonalosti a spravedlnosti. Problémem je, že ani jednu touhu nemusí digitální technologie nutně naplňovat. Jak Boyd a Crawford (2012) ve spojitosti s „Big Data“ tvrdí, práce s technologiemi je subjektivní a nemusí být nutně objektivním a pravdivým tvrzením. Proto se stále vedou neustálé diskuse, zda jsou technologie sportu opravdu tak nápomocné a jestli kvůli nim sport neztrácí svou lidskou tvář a hodnotu.

Prvkem, kterým bych se já chtěl ve své bakalářské práci zabývat, a který z důvodu jeho aktuálnosti nebyl dostatečně prozkoumán, je technologie v nejpoblárnějším sportu na světě – fotbale. První vlnou technologizace sportu byl příchod technologie brankových linií (Goal-line technology). Tato technologie se poprvé objevila na fotbalovém Mistrovství světa v Brazílii v roce 2014. V návaznosti na vzrůstající počet nesprávně neuznaných vstřelených gólů, sílily hlasy po zavedení takovéto technologie. Tyto hlasy byly spojeny se snahou o co nejobjektivnější a nejneutrálnější rozhodování ve fotbale.

Já se ve své práci budu zabývat zejména vlnou následující, tedy tou, se kterou se do fotbalu dostal o poznání kontroverznější video asistent rozhodčího (Video assistant referee – dále jen VAR). Tato technologie se ve fotbale prosadila až v rámci Mistrovství světa ve fotbale v roce 2018. Kdy byla zapsána do Pravidel hry Mezinárodní fotbalové asociace pravidel

(IFAB). Tato technologie odpovídá Collinsovu (2012) typu technologie, která má pomáhat rozhodčímu v rozhodovacím procesu tím, že si může na základě intervence videorozhodčího nechat znovu přehrát inkriminovanou situaci na monitoru, z několika úhlů pohledu a ve zpomalené rychlosti. VAR se v široké veřejnosti stává terčem kritiky z několika důvodů. Zaprvé pro svou hyperkorektnost (milimetrové ofsajdové situace), za druhé pro nedostatečnou pomoc rozhodčím, kteří i s jeho pomocí přehlíží přestupky pravidel a neumí VAR správně používat, s čímž souvisí i třetí bod, tedy nejasný vztah VARu ke korupci ve fotbale.

Tzv. „zprostředkující korupce“, ve které hrají hlavní roli nikoli hráči a trenéři, ale rozhodčí (Numerato 2016). Jedná se o nelegální strategii, která se vyskytuje ve fotbalovém prostředí prakticky po celém světě na jakékoli úrovni. Tento typ korupce je založen na vztahu mezi jedním klubem a rozhodčím, který tendenčním vedením zápasu záměrně zvyšuje šance jednoho týmu na úspěch proti druhému týmu (Numerato 2016).

Cílem mého výzkumu bude analýza fanouškovského přijetí VARu a s tím i související vztah videorozhodčího a korupce ve fotbale. Ve své práci se budu chtít zaměřit na výzkum laické veřejnosti – tedy fanoušků diskutujících na sociální sítích a sportovních fórech. Toto publikum považuji za nejrelevantnější typ respondentů, jelikož fanoušci jsou „konzumenty“ fotbalu a v jejich nejlepším zájmu je objektivní zhodnocení současné situace a fungování videorozhodčího. Fotbal stojí a padá právě na podpoře fanoušků, zejména díky té finanční (vstupenky, fotbalové přenosy, suvenýry) fotbalové kluby a fotbal samotný fungují.

Základní výzkumnou otázkou bude, jak fotbaloví fanoušci vnímají VAR (a technologie ve fotbale obecně) a co od dané technologie očekávají. Tuto otázku se pokusím rozvinout do více rovin, kde se pokusím zjistit jejich stanovisko vůči funkci videorozhodčího, jestli by měl mít ve fotbale místo, popřípadě jejich názor na další technologizaci ve fotbale. V druhé baterii otázek se zaměřím na problematiku korupce. Zjistím, jestli z jejich pohledu VAR spíše podporuje nebo naopak eliminuje korupci, zda je jejich důvěra v něj podmíněna důvěrou ve fotbalové instituce (FAČR, UEFA, FIFA) a zda spolu vůbec VAR a korupce souvisí. Tato práce je relevantní zejména pro sociologické obory jako jsou Sociologie sportu, nebo Digitální sociologii.

Předpokládané metody zpracování

Bude se jednat o kvantitativní dotazníkové šetření, konkrétně průřezovou studii, u které bych chtěl využít kombinací metod CAWI a PAPI. Cílovou populací pro mě budou lidé, kteří se fotbalem zabývají nebo ho aktivně hrají. Ve svém výzkumu budu zohledňovat věk respondenta, jeho pohlaví a vzdělání a velikost bydliště. Věřím, že všechny tyto sociokulturní aspekty mohou ovlivnit názor jedince na danou problematiku. Respondenty budu rekrutovat jak prostřednictvím sociálních sítí, tak v prostředí fotbalových kabin a stadionů, které využiji pro osobní dotazování. Chtěl bych zakládat na vzorku minimálně 200–300 respondentů.

Etické souvislosti zvažovaného projektu

Ochrana osobních údajů bude zajištěna anonymitou dotazníku. Žádná jiná etická rizika s tímto výzkumem nepocit'uji.